VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 67
THỨ SÁU
6.12.2024 (6.11 Giáp Thìn)
Số 147 (4124)
www.baovanhoa.vn
Email: baovanhoa@fpt.vn

TỔNG BÍ THƯ TÔ LÂM:

Phải đảm bảo lựa chọn những công nghệ hạt nhân tốt nhất [2]

KỶ NIỆM 50 NĂM NGÀY GIẢI PHÓNG MIỀN NAM, THỐNG NHẤT ĐẤT NƯỚC:

Khẩn trương rà soát công tác chuẩn bị, đánh giá tiến độ thực hiện [3]

DI SẢN LỄ HỘI VÍA BÀ CHÚA XỨ NÚI SAM ĐƯỢC UNESCO GHI DANH:

Niềm tự hào với những giá trị trường tồn

[8]

Lễ rước kiệu Bà Chúa Xứ núi Sam trong lễ hội Vía Bà — Ảnh: PHAN ÁNH

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Trách nhiệm các bên liên quan về dựng tượng Phan Bội Châu

● **LÂM SƠN**

Câu chuyện "Ai dựng tượng nhà chí sĩ Phan Bội Châu ở thành Vinh?" được Văn Hóa phản ánh từ ngày 22.11 vừa được UBND tỉnh Nghệ An "hồi âm" bằng văn bản gửi Sở VHTT, Sở Xây dựng và UBND thành phố Vinh, với yêu cầu "xác định rõ trách nhiệm của các bên liên quan". Động thái này của tỉnh Nghệ An là khá kịp thời, cho thấy đây không phải là vấn đề "giản dị", không có gì phải "đao to búa lớn" mà ầm ĩ trên dư luận. Nhưng qua sự "hồi âm" này phần nào chỉ ra một "khoảng trống" không hề nhỏ trong công tác quản lý nhà nước và quản lý từ phía chính quyền. **(Xem tiếp trang 2)**

VỀ 80 NĂM NGÀY THÀNH LẬP QĐND VIỆT NAM:

Công bố những tài liệu lưu trữ quý hiếm [5]

Sắp đấu giá chiếc áo được cho là Long bào của vua Bảo Đại [9]

ASEAN CUP 2024:

Nhiều nhân tố mới đáng chờ đợi [15]

TỔNG BÍ THƯ TÔ LÂM:

Phải đảm bảo lựa chọn những công nghệ hạt nhân tốt nhất

Sáng 5.12, Tổng Bí thư Tô Lâm và Đoàn công tác của Trung ương đã đến thăm và làm việc với Ban Thường vụ Tỉnh ủy Ninh Thuận về kết quả thực hiện Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng và Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIV nhiệm kỳ 2020-2025; kết quả triển khai thực hiện Chỉ thị 35-CT/TW của Bộ Chính trị về đại hội đảng bộ các cấp tiến tới Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng; quá trình triển khai chủ trương đầu tư Dự án điện hạt nhân Ninh Thuận thời gian qua.

Phát biểu kết luận tại buổi làm việc, Tổng Bí thư Tô Lâm bày tỏ vui mừng và xúc động, chứng kiến vùng đất khô hạn với lượng mưa ít ỏi, thấp nhất cả nước chỉ với khoảng 700-800mm một năm, Ninh Thuận đã vượt lên khó khăn, biết khai thác những tiềm năng sẵn có, từ năng lượng tái tạo như điện gió, điện mặt trời đến du lịch xanh và nông nghiệp công nghệ cao. Ninh Thuận ngày nay không chỉ là điểm đến hấp dẫn, mà còn là lời nhắc nhở rằng sự quyết tâm, bền bỉ, sáng tạo có thể biến những thách thức thành cơ hội, mở ra con đường phát triển bền vững và đầy hy vọng.

Đối với điện hạt nhân, vừa qua Quốc hội đã quyết nghị tiếp tục thực hiện chủ trương đầu tư điện hạt nhân Ninh Thuận sau 8 năm tạm dừng. Tổng Bí thư nhấn mạnh, trên thế giới hiện nay, điện hạt nhân ngày càng được nhiều quốc gia quan tâm lựa chọn và tiếp tục phát triển. Trong lịch sử có một số sự cố về các nhà máy điện hạt nhân nhưng xét về xác suất là vô cùng thấp. Hơn nữa, những công nghệ hạt nhân hiện nay đã tiến bộ rất xa, trải qua rất nhiều thế hệ mới so với những công nghệ cũ trước đây. Nhu cầu tiêu thụ điện của Việt Nam hết sức cấp thiết được dự báo vẫn tiếp tục tăng cao. Việc phát triển nguồn điện hạt nhân sẽ giúp đa dạng nguồn cung, bảo đảm an ninh năng lượng và chuyển dịch năng lượng xanh, giúp Việt Nam đạt mục tiêu phát thải ròng bằng 0 vào 2050 theo cam kết tại Hội nghị lần thứ 26 Các bên tham gia Công ước khung của Liên Hợp Quốc về biến đổi khí hậu (COP26). Bên cạnh đó, làm dự án điện hạt nhân này còn là cơ hội để nước ta phát triển nhân lực chất lượng cao, nâng cao tiềm lực khoa học công nghệ quốc gia, tham gia vào chuỗi cung ứng công nghiệp điện hạt nhân toàn cầu, có thể học hỏi và làm chủ công nghệ hạt nhân của thế giới sau này.

Tổng Bí thư mong muốn, người dân Ninh Thuận và các địa phương lân cận chia sẻ, dành nguồn lực (đất đai, tài nguyên) để phát triển dự án năng lượng phục vụ sự phát triển cho cả nước, chắc chắn sẽ phải được tái phân phối, thụ hưởng những thành quả xứng đáng của sự phát triển. Đảng và Nhà nước sẽ phải đảm bảo lựa chọn những công nghệ hạt nhân tốt nhất, chọn những đối tác tư vấn tốt nhất, đào tạo nhân lực quản lý tốt nhất để đảm bảo vận hành an toàn và hiệu quả dự án năng lượng này của quốc gia, không chỉ vì thế hệ hiện tại mà còn cho thế hệ con cháu mai sau...

P.V (tổng hợp)

Cấp Bằng "Tổ quốc ghi công" cho 12 liệt sĩ Quân khu 7

Ngày 5.12, Phó Thủ tướng Thường trực Chính phủ Nguyễn Hòa Bình đã ký Quyết định số 1521/QĐ-TTg cấp Bằng "Tổ quốc ghi công" cho 12 liệt sĩ thuộc Bộ Quốc phòng hy sinh ngày 2.12.2024.

Cùng ngày Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính đã có Công điện số 126/CĐ-TTg về việc tai nạn trong diễn tập tại Quân khu 7 (xã Xuân Tâm, huyện Xuân Lộc, Đồng Nai). Tại Công điện, Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính gửi lời hỏi thăm ân cần, chia buồn sâu sắc nhất đến gia đình, thân nhân các quân nhân bị nạn. Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính chỉ đạo Bộ Quốc phòng phối hợp với các Bộ, cơ quan, chính quyền địa phương liên quan tổ chức thăm hỏi chu đáo, động viên, chia sẻ đau thương mất mát đối với các gia đình quân nhân; thực hiện chế độ, chính sách tốt nhất đối với quân nhân và hậu phương gia đình, thân nhân của các quân nhân bị nạn; tổ chức mai táng chu đáo, nhanh chóng khắc phục, giải quyết tốt hậu quả xảy ra.

Bộ Quốc phòng khẩn trương tổ chức khám nghiệm hiện trường, điều tra làm rõ nguyên nhân vụ việc; rà soát, kiểm tra toàn bộ các quy trình trong công tác chỉ huy, điều hành diễn tập; tổ chức rút kinh nghiệm, khắc phục các hạn chế, bảo đảm tuyệt đối an toàn trong công tác huấn luyện, diễn tập. Tập trung ổn định tư tưởng cho cán bộ, chiến sĩ trong toàn quân; duy trì nghiêm công tác huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu theo quy định.

P.V

Trách nhiệm...

(Tiếp theo trang 1)

Trước hết, bằng văn bản số 10780/UBND-XV của UBND tỉnh Nghệ An về việc kiểm tra đặt tượng danh nhân, cụ thể ở đây là dựng tượng nhà chí sĩ yêu nước Phan Bội Châu tại vòng xuyến đường 2C ở khu đô thị mới Cửa Tiền, có thể hiểu là công trình này chưa được cấp thẩm quyền xem xét, quyết định cho phép triển khai, thực hiện. Chưa được cấp thẩm quyền ra quyết định đồng ý triển khai, thực hiện mà đơn vị xin phép vẫn ngang nhiên dựng tượng, trong khi đó cơ quan quản lý không biết, chính quyền địa phương như ở "trên mây", thì thật sự là khó hiểu.

Cách đây 10 năm, UBND tỉnh Nghệ An có văn bản gửi Sở VHTTDL, Xây dựng, UBND thành phố Vinh, trong đó giao Sở VHTTDL chủ trì, phối hợp với Sở Xây dựng, UBND thành phố Vinh xem xét công văn của Chi nhánh Công ty CP Danatol tại Nghệ An xin thực hiện công trình văn hóa (làm tượng cụ Phan Bội Châu) tại vòng xuyến khu đô thị mới Cửa Tiền; tham mưu UBND tỉnh theo đúng các quy định hiện hành, báo cáo UBND tỉnh trước ngày 15.11.2014. Bẵng đi một thời gian khá dài, Sở VHTT Nghệ An, UBND thành phố Vinh mới có văn bản gửi Công ty CP Danatol chi nhánh tại Nghệ An, theo hướng đồng ý chủ trương dựng tượng cụ Phan Bội Châu tại vòng xuyến ở khu đô thị mới Cửa Tiền, nhưng yêu cầu phải tuân thủ các quy định hiện hành trước khi trình UBND tỉnh xem xét, quyết định. Tiếc là, sau đó không ai tiến hành giám sát, kiểm tra, đánh giá.

Còn người dân quanh khu vực đô thị mới Cửa Tiền cho biết, ai dựng tượng cụ Phan Bội Châu tại vòng xuyến đầy rẫy xe cộ, khói bụi mịt mù và dựng vào thời điểm nào đều không hay, chỉ nhớ mang máng là cách đây khoảng bốn năm. Trong khi đó, hỏi đến cơ quan chức năng, chính quyền địa phương thì đều nhận được câu trả lời, dường như không biết.

Đến thời điểm này có thể khẳng định bước đầu, việc dựng tượng nhà chí sĩ Phan Bội Châu tại vòng xuyến giao thông ở khu đô thị mới Cửa Tiền, thành phố Vinh là chưa đủ thủ tục theo quy định hiện hành và chưa được cấp thẩm quyền xem xét, quyết định triển khai, thực hiện. Chưa đủ thủ tục pháp lý là một chuyện, vấn đề dư luận đặc biệt quan tâm hơn chính là việc dựng tượng danh nhân, nhà chí sĩ yêu nước Phan Bội Châu tại một địa điểm như vậy liệu có phù hợp, đảm bảo không gian, cảnh quan của một công trình văn hóa chứa đựng giá trị lịch sử, mỹ thuật.

Bởi vậy, cần làm rõ trách nhiệm của các bên liên quan như yêu cầu của UBND tỉnh Nghệ An là hết sức cần thiết. Hy vọng, ngày 15.12 tới sẽ có câu trả lời thỏa đáng. ■

Tổ chức triển lãm tranh cổ động tuyên truyền kỷ niệm 95 năm Ngày thành lập Đảng

Bộ VHTTDL vừa ban hành kế hoạch tổ chức triển lãm tranh cổ động tuyên truyền kỷ niệm 95 năm Ngày thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam (3.2.1930 - 3.2.2025). Theo đó, việc tổ chức triển lãm nhằm góp phần tuyên truyền, giáo dục truyền thống cách mạng cho toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta, nhất là thế hệ trẻ về lịch sử vẻ vang 95 năm thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam quang vinh. Nâng cao nhận thức, lý tưởng cách mạng, niềm tự hào về Đảng ta, một đảng cách mạng chân chính luôn một lòng, một dạ chiến đấu, hy sinh vì độc lập, tự do của Tổ quốc, vì hạnh phúc của nhân dân. Tiếp tục phát huy truyền thống lịch sử và những bài học kinh nghiệm quý báu của Đảng ta được hun đúc nên từ truyền thống cách mạng vẻ vang; vận dụng linh hoạt, sáng tạo, hiệu quả vào công cuộc đổi mới, hội nhập quốc tế hiện nay...

Bộ VHTTDL cũng yêu cầu công tác tổ chức triển lãm tranh cổ động tấm lớn kỷ niệm 95 năm Ngày thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam phải đảm bảo chất lượng, đúng tiến độ và hiệu quả. Số lượng tranh triển lãm từ 150 đến 200 tranh. Thời gian tổ chức triển lãm diễn ra trong tháng 12.2024, tại khu vực Nhà hát Phạm Thị Trân, TP Ninh Bình. Giao Cục Văn hóa cơ sở chủ trì, phối hợp với các cơ quan, đơn vị liên quan tổ chức thực hiện kế hoạch này và thường xuyên báo cáo tiến độ. Căn cứ nội dung nhiệm vụ được phân công tại kế hoạch này, các cơ quan, đơn vị được giao nhiệm vụ chủ động tổ chức thực hiện, đảm bảo chất lượng và tiến độ.

V.D

Bộ VHTTDL tọa đàm về công tác cải cách hành chính

Trong 2 ngày 4 - 5.12, Bộ VHTTDL tổ chức Tọa đàm về công tác cải cách hành chính và tập huấn nghiệp vụ kiểm soát thủ tục hành chính năm 2024 tại TP Hoà Bình. Thứ trưởng Bộ VHTTDL Tạ Quang Đông dự và chủ trì Tọa đàm. Thứ trưởng Tạ Quang Đông cho biết, Tọa đàm nhằm nâng cao hiệu quả công tác cải cách hành chính, kiểm soát thủ tục hành chính (TTHC) và Chỉ số cải cách hành chính của Bộ VHTTDL, đồng thời khắc phục những hạn chế, khó khăn, vướng mắc trong quá trình thực hiện nhiệm vụ cải cách hành chính thời gian qua.

Theo Thứ trưởng, năm 2024, cải cách hành chính nói chung và cải cách thủ tục hành chính nói riêng trong lĩnh vực văn hóa, thể thao và du lịch đã có nhiều chuyển biến tích cực, đã nỗ lực gắn kết với chuyển đổi số quốc gia theo hướng cắt giảm, đơn giản hóa quy trình, thủ tục; nâng cao chất lượng cung cấp dịch vụ công phục vụ người dân và doanh nghiệp; cơ chế, chính sách, quy định trong thực hiện thủ tục hành chính tiếp tục được hoàn thiện; dịch vụ công trực tuyến tăng cả về số lượng và chất lượng. Tuy nhiên, vẫn còn những tồn tại, khó khăn nhất định như: Tiến độ sửa đổi, bổ sung văn bản quy phạm pháp luật chuyên ngành để thực thi các phương án về cắt giảm, đơn giản hóa quy định kinh doanh, phân cấp giải quyết TTHC tương đối chậm; Thiếu kỹ năng nhận diện TTHC nội bộ giữa các cơ quan hành chính nhà nước và trong từng cơ quan, đơn vị dẫn đến khó khăn khi rà soát, công bố, đơn giản hóa TTHC nội bộ; Hạ tầng công nghệ thông tin còn yếu, thiếu đồng bộ...

Các đại biểu được nghe giới thiệu về hai chuyên đề: Hướng dẫn đánh giá tác động của TTHC trong lập đề nghị, xây dựng dự thảo văn bản quy phạm pháp luật; Nghiệp vụ công bố, rà soát, đơn giản hóa TTHC nội bộ giai đoạn 2022-2025...

ĐÀO ANH

KỶ NIỆM 50 NĂM NGÀY GIẢI PHÓNG MIỀN NAM, THỐNG NHẤT ĐẤT NƯỚC:

Khẩn trương rà soát công tác chuẩn bị, đánh giá tiến độ thực hiện

Bài, ảnh: HOÀNG HẢI

Chiều 5.12, tại TP.HCM đã diễn ra chương trình làm việc của Ban Chỉ đạo Trung ương kỷ niệm các ngày lễ lớn và sự kiện quan trọng của đất nước trong ba năm 2023-2025 và Bộ Quốc phòng với TP.HCM về công tác chuẩn bị tổ chức kỷ niệm 50 năm Ngày Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước (30.4.1975 - 30.4.2025).

Chủ trì chương trình làm có Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng ban Tuyên giáo Trung ương Nguyễn Trọng Nghĩa; Đại tướng Phan Văn Giang, Ủy viên Bộ Chính trị, Phó Bí thư Quân ủy Trung ương, Bộ trưởng Bộ Quốc phòng; Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Thành ủy TP.HCM Nguyễn Văn Nên. Cùng làm việc có Bộ trưởng Bộ VHTTDL Nguyễn Văn Hùng, Thứ trưởng Bộ Công an Trần Quốc Tỏ.

Phát biểu tại chương trình làm việc, Trưởng ban Tuyên giáo Trung ương Nguyễn Trọng Nghĩa nhấn mạnh, năm 2025 đất nước có nhiều sự kiện lịch sử quan trọng, trong đó có sự kiện kỷ niệm 50 năm Ngày Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước. Đặc biệt, sự kiện này diễn ra trong bối cảnh đất nước hướng đến kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc.

Báo cáo công tác chuẩn bị, Phó Chủ tịch UBND TP.HCM Trần Thị Diệu Thúy cho biết, thành phố trực tiếp chủ trì, phối hợp thực hiện tám hoạt động. Đến nay công tác chuẩn bị được triển khai đồng bộ, bám sát nội dung hướng dẫn của Trung ương. Về chương trình nghệ thuật đặc biệt kỷ niệm 50 năm Ngày Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước do Bộ VHTTDL chủ trì, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng cho biết, Bộ đã chỉ đạo xây dựng kịch bản văn học, từ kịch bản văn học chuyển thể thành kịch bản nghệ thuật, từ kịch bản nghệ thuật đưa vào tập luyện rồi đến tổng duyệt. Định hướng chính trong chỉ đạo là chương trình nghệ thuật đặc biệt thể hiện được khát vọng, tinh thần của dân tộc vươn mình trong kỷ nguyên mới. Chương trình vừa có quy mô hoành tráng, vừa đảm bảo tính chính luận, tính nghệ thuật để phục vụ đông đảo đồng bào nhân dân cả nước và bạn bè quốc tế.

Trưởng ban Tuyên giáo Trung ương Nguyễn Trọng Nghĩa phát biểu tại chương trình làm việc

Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng phát biểu tại chương trình làm việc

Bí thư Thành ủy TP.HCM Nguyễn Văn Nên cho biết, với tinh thần chuẩn bị từ sớm từ xa, đến nay thành phố cơ bản đã hoàn thiện các nội dung liên quan đến tám nhiệm vụ cụ thể. Để đảm bảo đúng yêu cầu của Ban Chỉ đạo Trung ương, thành phố tiếp tục phối hợp nhịp nhàng, chặt chẽ hơn, nhuần nhuyễn hơn với các Bộ, ngành liên quan. Sự kiện kỷ niệm 50 năm Ngày Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước có sự khác biệt so với các lần kỷ niệm trước. Vì thế, công tác chuẩn bị, kịch bản… phải thể hiện được 50 năm qua chúng ta đã làm được gì? Đặc biệt là thể hiện được tâm thế đất nước bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc.

Kết luận chương trình làm việc, Trưởng ban Tuyên giáo Trung ương Nguyễn Trọng Nghĩa nhấn mạnh, Bộ Chính trị, Ban Bí thư đặt ra yêu cầu rất cao đối với việc tổ chức các hoạt động kỷ niệm 50 năm Ngày Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước. Trong đó, nhấn mạnh đến yếu tố "mới" và khẳng định mục đích, ý nghĩa quan trọng đặc biệt của sự kiện này. Đi vào nhiệm vụ cụ thể, ông Nghĩa đề nghị TP.HCM khẩn trương hoàn thiện đề án tổng thể hoạt động kỷ niệm, nghiên cứu, quán triệt yếu tố mới, gửi Ban Tuyên giáo Trung ương tổng hợp trình Ban Bí thư cho ý kiến để chỉ đạo triển khai. Đồng thời khẩn trương chuẩn bị các điều kiện cần thiết, rà soát công tác chuẩn bị, đánh giá tiến độ… với tinh thần khẩn trương để các hoạt động kỷ niệm đảm bảo trang trọng, đúng tính chất và tầm mức, đạt được mục đích, yêu cầu đề ra; làm rõ những khó khăn, vướng mắc và đề xuất, kiến nghị các giải pháp, biện pháp tháo gỡ. ■

Xử phạt đối tượng cung cấp thông tin xúc phạm danh nhân, anh hùng dân tộc trên mạng xã hội

Chiều 5.12, Sở TT&TT TP.HCM cho biết vừa phối hợp cùng Phòng An ninh mạng và phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao, Công an TP.HCM mời ông Phạm Đức Tuấn lên làm việc về hoạt động cung cấp thông tin trên tài khoản mạng xã hội của ông Phạm Đức Tuấn. Trước đó, ông Phạm Đức Tuấn đã sử dụng tài khoản mạng xã hội TikTok "Tuấn không cận (giải cứu)" - https://www.tiktok.com/@phamductuan.official để đăng tải các video clip với nội dung "giữa Hoàng Mobi và Bác Hồ Chí Minh thì bạn sẽ chọn ai", "giữa Lê Tuấn Khang và Bác Hồ Chí Minh thì em sẽ chọn ai" có kèm hình ảnh của Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Sau khi nhận thông tin từ các cơ quan chức năng, ông Phạm Đức Tuấn đã chủ động gỡ bỏ video clip không đúng quy định, chủ động đến Sở Thông tin và Truyền thông để làm việc. Từ hành vi trên, Sở TT&TT quyết định xử phạt vi phạm hành chính đối với ông Phạm Đức Tuấn về hành vi cung cấp thông tin xúc phạm danh nhân, anh hùng dân tộc mà chưa đến mức truy cứu trách nhiệm hình sự theo quy định tại Nghị định số 15/2020/NĐ-CP của Chính phủ quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực bưu chính, viễn thông, tần số vô tuyến điện, công nghệ thông tin và giao dịch điện tử. Tổng số tiền xử phạt hành chính là 30 triệu đồng.

P.V

Hà Nội mở đợt cao điểm trấn áp tội phạm dịp Tết Ất Tỵ 2025

Từ ngày 15.12 đến 14.2.2025, Công an TP Hà Nội mở đợt cao điểm trấn áp tội phạm nhằm bảo vệ tuyệt đối an ninh, an toàn dịp Tết Nguyên đán Ất Tỵ 2025. Công an TP Hà Nội vừa ban hành Kế hoạch số 280, với mục tiêu nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về an ninh, trật tự; bảo vệ tuyệt đối an ninh, an toàn Tết Nguyên đán Ất Tỵ 2025, các sự kiện chính trị, văn hóa lớn của đất nước và Thủ đô.

Theo đó, các đơn vị chủ động tấn công, trấn áp các loại tội phạm, nhất là tội phạm có tổ chức, tội phạm liên quan "tín dụng đen"; tội phạm sử dụng vũ khí, vật liệu nổ gây án; tội phạm xâm phạm sở hữu; tội phạm, vi phạm pháp luật liên quan đến người chưa thành niên; tội phạm và vi phạm pháp luật về cờ bạc; tội phạm về buôn lậu, gian lận thương mại, hàng giả, hàng cấm, an toàn thực phẩm; tội phạm kinh tế, tham nhũng, lãng phí trong các ngành, lĩnh vực kinh tế trọng điểm; tội phạm công nghệ cao... Bên cạnh đó, Công an thành phố triển khai quyết liệt các giải pháp, biện pháp phòng chống tội phạm đường phố, giải quyết triệt để tình trạng nhóm thanh, thiếu niên tụ tập, đua xe, cổ vũ đua xe trái phép, mang theo hung khí gây rối trật tự công cộng.

Đặc biệt, chủ động phát hiện, ngăn chặn tình trạng mua bán, vận chuyển, sử dụng pháo nổ trái phép, kịp thời xử lý nghiêm các hành vi vi phạm về pháo. Công tác bảo đảm trật tự an toàn giao thông được lực lượng chức năng tăng cường. Trong đó tập trung vào công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật; công tác tuần tra, kiểm soát, xử lý vi phạm về trật tự an toàn giao thông, các vi phạm là nguyên nhân trực tiếp gây tai nạn giao thông như vi phạm về nồng độ cồn, ma túy, quá tốc độ, quá khổ, quá tải. Đồng thời, Công an TP Hà Nội thực hiện nghiêm các biện pháp, giải pháp phòng, chống cháy nổ; tăng cường công tác phòng cháy, chữa cháy, cứu nạn, cứu hộ trong mùa hanh khô và Tết Nguyên đán Ất Tỵ 2025, không để xảy ra cháy nổ nghiêm trọng vào thời điểm Tết Nguyên đán và các hoạt động chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội đầu năm.

T.SƯƠNG

GIẢM Ô NHIỄM KHÔNG KHÍ VÀ GIAO THÔNG:

Sử dụng xe điện cũng là một phương án hiệu quả

● T.PHƯƠNG - L.SƠN

Tọa đàm "Ô nhiễm không khí và giao thông: Cơ hội và thách thức cho Việt Nam và thế giới" đã diễn ra hôm qua 5.12, các chuyên gia hàng đầu thế giới đã mang đến nhiều thông tin về phát hiện mới, kinh nghiệm kiểm soát ô nhiễm tại các thành phố lớn.

Đây là sự kiện trong khuôn khổ chuỗi tọa đàm "Khoa học vì cuộc sống", Tuần lễ Khoa học Công nghệ VinFuture 2024 diễn ra từ ngày 4-7.12.

Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) từng đưa ra nhận định: Ô nhiễm không khí là "kẻ giết người thầm lặng". Mỗi năm, có tới 7 triệu người tử vong sớm vì ô nhiễm không khí, con số đáng báo động và còn có nguy cơ tăng cao trong tương lai. Tại Việt Nam, các nhà khoa học cho biết, một trong các nguồn gây ô nhiễm không khí chủ yếu là từ sản xuất công nghiệp và giao thông vận tải. Đáng chú ý, các hoạt động giao thông đường bộ sản sinh hơn 13,4 triệu tấn CO_2/năm; cùng với đó là các chất: NO_2, CO, SO_2…, đặc biệt là bụi mịn PM 2.5.

Một trong các diễn giả, PGS Hồ Quốc Bằng, Viện trưởng Viện Phát triển năng lực lãnh đạo (Đại học Quốc gia TP.HCM) kiêm Giám đốc Trung tâm Nghiên cứu ô nhiễm không khí và biến đổi khí hậu, Viện Môi trường và Tài nguyên (APAC, TP.HCM) đã đưa ra những đánh giá toàn diện về thực trạng ô nhiễm không khí các đô thị lớn tại Việt Nam. Ông cùng các cộng sự đã tiến hành triển khai nhiệm vụ về kiểm kê khí thải ở một số địa phương khắp ba miền Bắc, Trung, Nam với các nguồn khác nhau, trong đó có nguồn từ giao thông. Mỗi địa phương, vùng miền có hình thái thời tiết cũng như cơ cấu kinh tế, xã hội khác nhau, dẫn đến hình thức cũng như nguồn phát thải khác nhau. Tuy nhiên, ở tất cả các địa phương được kiểm kê, nguồn phát thải từ giao thông đóng vai trò lớn, nhất là ở các địa phương có nền công nghiệp hóa lớn như Hà Nội, TP.HCM.

Tại Hà Nội, với khoảng 8,5 triệu dân (thống kê năm 2022), hơn 6 triệu xe máy và 690.000 ô tô, khoảng 2.000 nhà máy sản xuất, các hoạt động giao thông đường bộ phát thải ra các khí như NOx (chiếm 87% lượng NOx trong không khí), CO (92%), SO_2 (57%), NMVOC (86%), CH_4 (96%) và PM2.5 (74%). TP.HCM có hơn 9 triệu dân với gần 7,4 triệu xe máy, 400.000 ô tô và 2.780 cơ sở công nghiệp phát thải. Trong đó, giao thông chủ yếu phát thải các chất ô nhiễm như NO_2, CO (chiếm 97,8% chất này trong không khí), SO_2 (37,7%), NMVOC (42,9%), bụi mịn PM2.5 (18%). PGS Hồ Quốc Bằng cùng các cộng sự đã đánh giá được những đồng lợi ích về môi trường và khí hậu khi chuyển đổi từ xe sử dụng năng lượng hóa thạch sang xe điện, cũng như từ giao thông cá nhân sang phương tiện công cộng. Đó là việc giảm phát thải khí nhà kính cũng như ô nhiễm không khí. Tuy nhiên, cần nghiên cứu công nghệ tiên tiến trong sử dụng pin cũng như có phương án xử lý nguồn pin sau khi sử dụng.

Chia sẻ những phân tích chuyên sâu từ kinh nghiệm nghiên cứu tại Trung Quốc, GS Yafang Cheng, Giám đốc Khoa Hóa học Aerosol tại Viện Hóa học Max Planck (Đức) cho biết, có hai cơ chế quan trọng ảnh hưởng đến ô nhiễm không khí đô thị, đó là: Sự tương tác giữa khí NOx và quá trình hình thành sulfate trong điều kiện độ ẩm cao; tác động của muội than đến sự phát triển của lớp biên khí quyển. Đặc biệt, khi nồng độ muội than, chất ô nhiễm chủ yếu từ khí thải giao thông vượt ngưỡng tới hạn, nó có thể ngăn cản sự phát triển của lớp biên khí quyển hoạt động vào ban ngày. Hiện tượng này có thể dẫn đến các đợt ô nhiễm không khí cực đoan, một vấn đề đặc biệt nghiêm trọng trong điều kiện độ ẩm cao. Những phát hiện này đặc biệt có ý nghĩa đối với các thành phố của Việt Nam, nơi có điều kiện khí hậu tương tự và đang phải đối mặt với những thách thức về ô nhiễm không khí từ giao thông.

"Chúng tôi thấy rằng trong trường hợp nếu chỉ nỗ lực giảm phát thải thì sẽ ảnh hưởng đến phát triển kinh tế. Cần làm sao để vừa giảm phát thải vừa phát triển kinh tế, hướng tới sử dụng những năng lượng sạch hơn; từ đó, tạo thêm được công ăn việc làm. Sử dụng xe điện trong giao thông vận tải cũng là một phương án hiệu quả, giúp giảm bớt được quá trình đốt cháy, giảm thiểu ô nhiễm môi trường", GS Yafang Cheng nói.

Bụi mịn xuất hiện tại khu vực trung tâm TP.HCM

Chia sẻ về một số giải pháp đã được triển khai thành công, GS Daniel Kammen từ Đại học California, Berkeley, người từng đảm nhiệm vị trí Đặc phái viên Khoa học tại Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ, hiện là Cố vấn cao cấp về Năng lượng và Đổi mới tại USAID cho rằng, bước tiến trong điện khí hóa phương tiện giao thông có tiềm năng cải thiện chất lượng không khí đô thị. Hiện nay, nhiều bang của Hoa Kỳ đã ra quyết định cấm bán xe sử dụng nhiên liệu hóa thạch bắt đầu từ 2030-2035 hoặc có cơ chế ưu đãi đối với các nghiên cứu về thiết bị, phương tiện xanh.

"Tôi cho rằng, Việt Nam cũng nên có chính sách xác định rõ thời điểm không cho phép bất kỳ một loại xe chạy xăng nào được bán ra thị trường, còn tất nhiên với những xe cũ đang sử dụng thì vẫn có khoảng thời gian để mọi người sử dụng, giống như kinh nghiệm ở Vương quốc Anh hay ở Hoa Kỳ", GS Daniel Kammen đề nghị. Về mặt tài chính, GS Kammen nhấn mạnh vai trò của các cơ chế hỗ trợ quốc tế trong việc thúc đẩy chuyển đổi xanh tại các nước đang phát triển. Kenya hiện đã có 50 công ty sản xuất xe hai bánh chạy điện, được hỗ trợ thông qua các sáng kiến như Net Zero World. Senegal và Nigeria cũng đang nhận được hỗ trợ tương tự. Kinh nghiệm này đặc biệt có ý nghĩa đối với Việt Nam, nơi xe máy chạy xăng vẫn là phương tiện giao thông chủ yếu. ■

Sàn Temu dừng hoạt động tại Việt Nam

Trước thông tin sàn thương mại điện tử Temu bất ngờ ngừng hoạt động tại Việt Nam, Cục Thương mại điện tử và Kinh tế số (Bộ Công thương) cho biết, thực hiện việc quản lý nhà nước về thương mại điện tử, Cục Thương mại điện tử và Kinh tế số đã chủ động liên hệ và làm việc với Công ty Elementary Innovation Pte. Ltd, chủ sở hữu nền tảng Temu, để yêu cầu tuân thủ quy định của pháp luật về thương mại điện tử tại Việt Nam theo quy định tại Nghị định số 52/2013/NĐ-CP (sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 85/2021/NĐ-CP) về thương mại điện tử.

Theo đó, Công ty Elementary Innovation Pte. Ltd đã thực hiện một số biện pháp theo yêu cầu của Cục Thương mại điện tử và Kinh tế số về tạm dừng cung cấp dịch vụ thương mại điện tử tại Việt Nam (không sử dụng ngôn ngữ thể hiện tiếng Việt khi cung cấp dịch vụ trên website Temu.com và ứng dụng di động Temu). Phiên bản quốc tế tiếng Anh, tiếng Pháp, tiếng Trung của Temu không thuộc phạm vi điều chỉnh về thương mại điện tử của Việt Nam. Cùng với đó, nộp hồ sơ đăng ký hoạt động cung cấp dịch vụ thương mại điện tử thông qua Cổng thông tin quản lý hoạt động thương mại điện tử (online.gov.vn), Cục Thương mại điện tử và Kinh tế số đang trong quá trình xem xét theo quy định. Ngoài ra, cảnh báo với người tiêu dùng về việc đang trong quá trình đăng ký hoạt động cung cấp dịch vụ thương mại điện tử với Bộ Công thương. Cảnh báo này để người tiêu dùng biết đây là website, ứng dụng chưa được Bộ Công thương cấp phép và cần thận trọng khi thực hiện giao dịch.

Gỡ bỏ các chương trình khuyến mại chưa tuân thủ quy định pháp luật về xúc tiến thương mại theo pháp luật của Việt Nam. Toàn bộ các sản phẩm, hàng hoá có khuyến mại trên 50% được gỡ bỏ theo quy định tại Nghị định số 81/2018/NĐ-CP ngày 22.5.2018 của Chính phủ quy định chi tiết Luật Thương mại về hoạt động xúc tiến thương mại và pháp luật có liên quan khác. Đặc biệt, bỏ các chương trình, mô hình kêu gọi người dùng tham gia kinh doanh để được hưởng các khoản thưởng và hoa hồng khác nhau tại thị trường Việt Nam.

Trước đó, Bộ Công thương cũng đã khuyến cáo người tiêu dùng tuyệt đối không thực hiện giao dịch với các nền tảng thương mại điện tử xuyên biên giới chưa đăng ký để đảm bảo quyền và lợi ích hợp pháp của mình. Đối với trường hợp đã thanh toán đơn hàng trên Temu phiên bản tiếng Việt mà chưa nhận được hàng, người tiêu dùng có thể hủy đơn hàng và yêu cầu hoàn tiền đối với đơn hàng đã đặt trước đó.

B.N

VỀ 80 NĂM NGÀY THÀNH LẬP QĐND VIỆT NAM:

Công bố những tài liệu lưu trữ quý hiếm

● **HÀ PHƯƠNG**

Nhân kỷ niệm 80 năm Ngày thành lập QĐND Việt Nam, Trung tâm Lưu trữ quốc gia III, Cục Văn thư và Lưu trữ Nhà nước (Bộ Nội vụ) đã giới thiệu gần 150 tài liệu, hình ảnh về lực lượng QĐND Việt Nam từ những ngày đầu thành lập cho đến nay.

Đây là những tài liệu, hình ảnh, được lựa chọn từ các phông tài liệu hành chính và khối tài liệu sưu tầm, tài liệu của các nghệ sĩ sáng tác về về quân đội, các nhà văn, nhà thơ…, là minh chứng quá trình xây dựng, chiến đấu và trưởng thành của QĐND Việt Nam. Phó Cục trưởng Cục Văn thư và Lưu trữ Nhà nước Trần Trung Kiên cho biết, hiện nay, các tài liệu về QĐND Việt Nam đang được lưu trữ tại Trung tâm Lưu trữ quốc gia III rất lớn. Đây là những tài liệu gốc, quý giá được các thế hệ cán bộ lưu trữ bảo quản, gìn giữ. Việc công bố tài liệu lưu trữ quốc gia "80 năm QĐND Việt Nam" là sự kiện ý nghĩa nhân dấu mốc kỷ niệm trọng đại của dân tộc, góp phần phát huy giá trị tài liệu lưu trữ trong phục vụ xây dựng phát triển kinh tế, xã hội, bảo vệ chủ quyền đất nước.

Theo Giám đốc Trung tâm Lưu trữ quốc gia III Trần Việt Hoa, đơn vị đã lựa chọn, trưng bày giới thiệu gần 150 tài liệu, hình ảnh từ các phông tài liệu hành chính: Phủ Thủ tướng, Quốc hội, Bộ Nội vụ, Chủ tịch nước, Văn phòng Chủ tịch nước, Ủy ban Thống nhất Chính phủ. Nhiều tài liệu thuộc khối tài liệu sưu tầm và các phông tài liệu ảnh từ Bộ Ngoại giao, Thiếu tướng Hoàng Kiền, NSNA Nguyễn Bá Khoản, GS Hoàng Minh Giám, Thiếu tướng Đặng Vũ Hiệp, các nghệ sĩ sáng tác về quân đội như nhạc sĩ Trọng Loan, Doãn Nho, Trọng Bằng.... "Những tài liệu được lựa chọn giới thiệu đợt này là tài liệu gốc, trong đó có nhiều tài liệu lần đầu tiên đưa ra giới thiệu, chứa đựng những thông tin tin cậy về quá trình thành lập, xây dựng, củng cố tổ chức bộ máy, chính sách quốc phòng và chặng đường dài phát triển của lực lượng QĐND Việt Nam…", bà Hoa cho biết.

Tài liệu lưu trữ về "80 năm QĐND Việt Nam" bao gồm nhiều khối tài liệu tiêu biểu. Trong đó, về sự kiện thành lập Đội Việt Nam Tuyên truyền giải phóng quân, tiền thân của QĐND Việt Nam có nhiều tài liệu đặc biệt như: Chỉ thị của Chủ tịch Hồ Chí Minh về việc thành lập đội Việt Nam Tuyên truyền giải phóng quân, tháng 12.1944; Diễn văn của đồng chí Văn (Võ Nguyên Giáp) đọc ngày 22.12.1944 trong khu rừng Trần Hưng Đạo, Hoàng Hoa Thám nhân ngày thành lập Đội giải phóng quân đầu tiên; ảnh lễ tổ chức thành lập Đội Việt Nam Tuyên truyền Giải phóng quân ở khu rừng Trần Hưng Đạo (Cao Bằng) ngày 22.12.1944...

Nhiều tài liệu đặc biệt về Chủ tịch Hồ Chí Minh, Đại tướng Võ Nguyên Giáp, Thủ tướng Phạm Văn Đồng với QĐND Việt Nam, gắn liền với nhiều thời khắc lịch sử quan trọng của đất nước: Mười hai điều Chủ tịch Hồ Chí Minh dạy bộ đội làm công tác chính trị trong lúc kháng chiến, năm 1946-1947; Thư của Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi các chiến sĩ vệ quốc đoàn, tự vệ, dân quân toàn quốc, tháng 1.1947; Đại tướng Võ Nguyên Giáp - Tổng Chỉ huy Quân đội quốc gia Việt Nam báo cáo với Chủ tịch Hồ Chí Minh về kế hoạch phá tan âm mưu của Pháp tấn công Việt Bắc, Thu - Đông năm 1947; Lời kêu gọi của Đại tướng, Tổng tư lệnh quân đội Quốc gia và nhân dân Võ Nguyên Giáp về việc tích cực chuẩn bị tổng phản công năm 1949; Công văn số 400-TTg ngày 23.9.1954 của Thủ tướng Phạm Văn Đồng về việc gọi tên Quân đội của nước Việt Nam Dân chủ cộng hòa là "Quân đội nhân dân Việt Nam"…

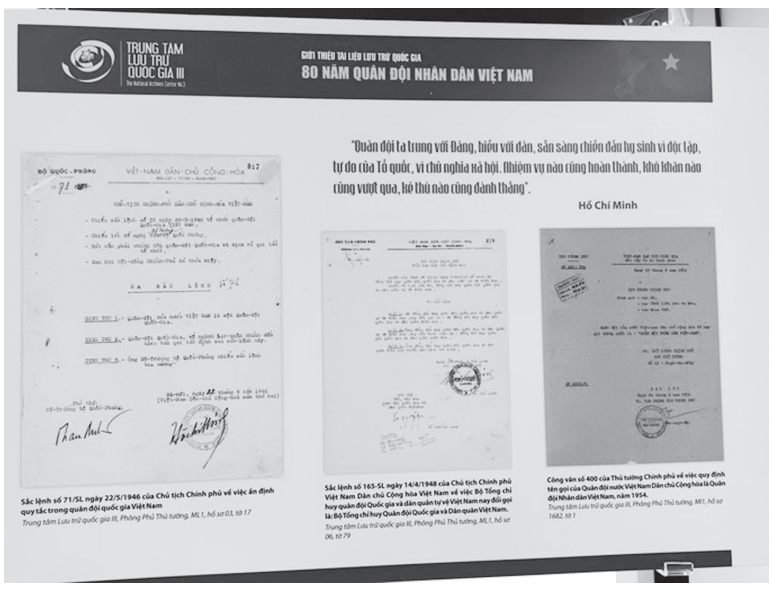
BTC còn giới thiệu nhiều tài liệu về tổ chức bộ máy, cán bộ Bộ Quốc phòng và tên gọi, quân hiệu, cấp hiệu, phù hiệu, lễ phục của QĐND Việt Nam; nhiều tài liệu, hình ảnh về QĐND từ toàn quốc kháng chiến đến Chiến dịch Điện Biên Phủ 1946-1954, với hình ảnh đoàn giải phóng quân diễu binh kỷ niệm Ngày Quốc khánh 2.9.1946 tại Bờ Hồ Hoàn Kiếm, Hà Nội; hình ảnh về quân đội ta trong chiến dịch Việt Bắc, chiến dịch Điện Biên Phủ… Những năm kháng chiến chống đế quốc Mỹ 1954-1975 với các tài liệu, hình ảnh: Báo cáo của Chính phủ về vấn đề "Xây dựng quân đội, củng cố quốc phòng" do Đại tướng Võ Nguyên Giáp, Bộ trưởng Bộ Quốc phòng trình bày tại kỳ họp thứ 6, Quốc hội khóa I từ ngày 29.12.1956 - 25.1.1957; Bộ đội ta đang sơ tán máy móc, sẵn sàng chiến đấu ở Hà Tây năm 1972; Quân dân Thủ đô Hà Nội bắn rơi máy bay B52, ngày 18.12.1972; Xe tăng quân giải phóng húc đổ cổng sắt, tiến vào Dinh Độc lập, trưa ngày 30.4.1975…

Những hình ảnh, tài liệu lưu trữ gốc về chính sách, chế độ đối với bộ đội, dân quân; Chính sách, chế độ đối với bộ đội, dân quân; Quân đội, quốc phòng thời kỳ hòa bình, đổi mới; Pháp luật quân đội; khen thưởng công trạng đối với tập thể, cá nhân trong QĐND Việt Nam… cũng được BTC giới thiệu. Ngoài ra còn một số tài liệu về những hồ sơ, kỷ vật của cán bộ đi B, những ca khúc được sáng tác trong thời chiến, phục vụ kháng chiến và ca ngợi QĐND Việt Nam. Chia sẻ về các tài liệu về cha mình, cố Thủ tướng Phạm Văn Đồng, Thiếu tướng Phạm Sơn Dương, nguyên Phó Giám đốc Viện Khoa học và Công nghệ Quân sự, Bộ Quốc phòng, cho biết: "Nhìn lại các tư liệu, văn bản có chữ ký của cha, tôi lại nhớ đến ông, ngày ông đồng ý cho tôi vào chiến trường. Tham gia lực lượng quân đội, tôi chứng kiến những vất vả, gian khổ của các chiến sĩ; sự kiên cường, đức hy sinh của đồng đội đã rèn giũa cho tôi trưởng thành…".

Thiếu tướng Phạm Sơn Dương cũng bộc bạch, đây là lần đầu tiên ông được tiếp cận các văn bản quý giá này. Các hình ảnh, tài liệu được giới thiệu cũng là cơ hội để thế hệ trẻ thấy được ý chí, tình cảm, tinh thần đoàn kết của QĐND Việt Nam, trở thành những bài học cho người trẻ trong giai đoạn hiện nay.■

Đại tướng Võ Nguyên Giáp, Tổng Chỉ huy Quân đội quốc gia Việt Nam báo cáo với Chủ tịch Hồ Chí Minh kế hoạch phá tan âm mưu của Pháp tấn công Việt Bắc, Thu - Đông năm 1947

Nhiều tài liệu về QĐND Việt Nam lần đầu được công bố

"Bác Hồ với Quân đội nhân dân Việt Nam - 80 năm vang mãi bản hùng ca"

Sáng qua 5.12, tại phía sau khu vực Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh, Bộ Tư lệnh Bảo vệ Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh phối hợp với Báo Quân đội nhân dân *tổ chức triển lãm ảnh "Bác Hồ với Quân đội nhân dân Việt Nam - 80 năm vang mãi bản hùng ca". Đây là một trong những hoạt động kỷ niệm 80 năm Ngày thành lập QĐND Việt Nam, 35 năm Ngày hội Quốc phòng toàn dân.*

Theo đó, triển lãm trưng bày, giới thiệu 80 bức ảnh tư liệu quý, đặc sắc, trong đó có nhiều hình ảnh lần đầu tiên giới thiệu đến công chúng, không những có giá trị về nghệ thuật, phong phú về hình thức thể hiện, đa dạng về phong cách mà còn có nội dung chính trị, tư tưởng sâu sắc. Các tác phẩm phản ánh sinh động về sự ra đời của Đội Việt Nam Tuyên truyền giải phóng quân do Chủ tịch Hồ Chí Minh là người trực tiếp tổ chức thành lập, giáo dục và rèn luyện QĐND Việt Nam. Dưới sự lãnh đạo của Đảng và Bác Hồ, sự nuôi dưỡng, đùm bọc, che chở của nhân dân, trong bất luận hoàn cảnh nào, QĐND Việt Nam cũng luôn một lòng trung thành vô hạn với sự nghiệp cách mạng của Đảng, luôn giương cao ngọn cờ bách chiến, bách thắng, chiến đấu vì mục tiêu, lý tưởng cao cả của Đảng, của giai cấp, của dân tộc.

Triển lãm cho chúng ta thấy được những hình ảnh cùng với sự quan tâm đặc biệt của lãnh đạo Đảng, Nhà nước, các nguyên thủ quốc gia trên thế giới và niềm vinh dự, tự hào, trách nhiệm của cán bộ, nhân viên, chiến sĩ Bộ Tư lệnh Bảo vệ Lăng trong việc giữ gìn lâu dài, bảo vệ tuyệt đối an toàn thi hài Chủ tịch Hồ Chí Minh và phát huy ý nghĩa chính trị, văn hóa của Công trình Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh trong giai đoạn mới; đồng thời thể hiện tình cảm của cán bộ, đảng viên, các tầng lớp nhân dân và bạn bè quốc tế với Chủ tịch Hồ Chí Minh thông qua hoạt động tham quan, học tập, sinh hoạt chính trị, văn hoá tại Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh và Cụm Di tích lịch sử - văn hóa Ba Đình.

Triển lãm sẽ kéo dài đến ngày 25.12.2024. **V.D**

QUẢNG TRỊ:

Khai thác tiềm năng phát triển du lịch nông thôn

SƠN THÙY

Nhiều tiềm năng và lợi thế về tự nhiên đã góp phần thúc đẩy phát triển du lịch nông nghiệp nông thôn tại Quảng Trị. Trong xây dựng Nông thôn mới giai đoạn 2022-2025, Quảng Trị cũng đã xây dựng kế hoạch phát triển Du lịch nông thôn nhằm nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của người dân và chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng tích hợp đa giá trị và bền vững.

Du khách trải nghiệm "Khe Sanh coffee tour" Ảnh: HTX Du lịch nông nghiệp Việt Nam - Khe Sanh

Tín hiệu tích cực từ những mô hình

Thời gian gần đây, huyện miền núi Hướng Hóa đã được nhiều du khách lựa chọn trong hành trình khám phá và du lịch Quảng Trị. Đây là địa bàn vùng núi có nhiều điểm du lịch sinh thái, cộng đồng hấp dẫn, trong đó có những mô hình du lịch nông nghiệp giúp du khách có nhiều trải nghiệm thú vị. Có thể kể đến là: Khe Sanh Valley Farm; PUN coffee; mô hình phát triển du lịch kết hợp OCOP của HTX Nông nghiệp Tân Hợp...

Nhiều năm qua, mô hình của PUN coffee ở xã Hướng Phùng đã mang lại nguồn kinh tế cho đồng bào dân tộc Vân Kiều trong khu vực. Doanh nghiệp này đã đưa cà phê arabica Khe Sanh đạt TOP 1 cà phê đặc sản Việt Nam liên tục từ năm 2021-2024 và TOP 5 thế giới năm 2023. Đơn vị này cũng đã xây dựng quy trình, mô hình kinh doanh dịch vụ du lịch trên sản phẩm cà phê của mình, góp phần phát triển du lịch nông nghiệp chất lượng cao và đặc biệt là hỗ trợ tốt cho đồng bào dân tộc phát triển kinh tế trên mô hình du lịch nông nghiệp.

Mô hình phát triển du lịch kết hợp OCOP của HTX Nông nghiệp Tân Hợp cũng là điểm đến thú vị được du khách trong và ngoài nước lựa chọn. HTX này có diện tích đất sản xuất nông nghiệp khoảng 8 ha, trong đó khoảng 3 ha trồng dược liệu, 2 ha trồng chanh leo, cùng các vườn trồng cây ăn quả, hoa, cây cảnh... Ngoài ra còn trồng các loại rau củ hữu cơ để bán cho người dân và du khách. Việc đầu tư cơ sở vật chất để phát triển du lịch của đơn vị này cũng đã góp phần thu hút khoảng 5.000 khách đến tham quan, trải nghiệm mỗi năm. Hay mô hình của Khe Sanh Valley Farm (thị trấn Khe Sanh) thời gian qua cũng đã trở thành điểm "dừng chân" của du khách với các hoạt động trải nghiệm như câu cá thư giãn, trải nghiệm làm nông dân, thưởng thức ẩm thực và mua sắm các đặc sản nông nghiệp của địa phương... Hoạt động kinh doanh dịch vụ du lịch dựa trên các sản phẩm nông nghiệp của Khe Sanh Valley Farm bước đầu có hiệu quả tốt, nâng cao thu nhập và khuyến khích phát triển nông nghiệp cho các hộ gia đình.

Ngoài huyện Hướng Hóa, mô hình Dfarm tại xã Kim Thạch, huyện Vĩnh Linh cũng bước đầu khai thác một số hoạt động dịch vụ du lịch và mang lại kết quả khả quan. Dfarm mô hình trang trại nông nghiệp có diện tích hơn 5.000m^2, tập trung trồng 2 cây chủ lực là dưa lê, dưa lưới đang được thị trường ưa chuộng, cùng với táo xanh, dưa đỏ da đen… theo tiêu chuẩn nông nghiệp hữu cơ. Hay khu du lịch sinh thái trầm Trà Lộc, xã Hải Hưng, huyện Hải Lăng cũng đã được đầu tư giao thông, hạ tầng, thuận lợi thu hút đông đảo du khách đến trải nghiệm.

Theo kế hoạch Chương trình phát triển du lịch nông thôn trong xây dựng Nông thôn mới giai đoạn 2022-2025 của UBND tỉnh Quảng Trị, mục tiêu đến năm 2025 sẽ có 1 đến 3 điểm du lịch nông thôn được công nhận gắn với lợi thế về nông nghiệp, văn hóa, làng nghề hoặc môi trường sinh thái của địa phương; 50% cơ sở kinh doanh dịch vụ du lịch nông thôn được công nhận đạt tiêu chuẩn phục vụ khách du lịch. Đẩy mạnh phát triển du lịch nông thôn gắn với chuyển đổi số, ít nhất 50% điểm du lịch được công nhận số hóa và kết nối trên trang quảng bá, xúc tiến du lịch bằng công nghệ số. Phấn đấu mỗi huyện Nông thôn mới có tiềm năng du lịch xây dựng ít nhất 1 mô hình chuỗi liên kết du lịch nông nghiệp nông thôn đặc thù...

Huyện Hướng Hóa đang là điểm đến của du khách với các mô hình du lịch nông nghiệp thú vị (Trong ảnh: Du khách trải nghiệm lựa chọn những hạt cà phê đặc sản của vùng núi Quảng Trị)

Hỗ trợ đồng bộ để du lịch nông nghiệp phát triển

Trong định hướng phát triển kinh tế - xã hội tỉnh Quảng Trị thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050 đã được xác định tại Quyết định số 1737/QĐ-TTg ngày 29.12.2023, du lịch được xác định là ngành kinh tế mũi nhọn. Quy hoạch 4 không gian phát triển du lịch gồm: Không gian du lịch vùng cát ven biển và đảo Cồn Cỏ; không gian du lịch sinh thái đầm trũng ven biển; không gian du lịch đô thị đồng bằng cao; không gian du lịch sinh thái, cộng đồng và văn hóa dân tộc thiểu số trung du và miền núi.

Trong đó du lịch nông nghiệp sẽ tập trung phát triển ở các không gian du lịch sinh thái đầm trũng ven biển, chủ yếu về phía Đông QL1 thuộc các huyện ven biển như Vĩnh Linh, Gio Linh, Hải Lăng, Triệu Phong và không gian du lịch sinh thái, cộng đồng và văn hóa dân tộc thiểu số trung du và miền núi thuộc vùng trung du và miền núi như Cam Lộ, Đakrông, Hướng Hóa.

Các chuyên gia nhận định, ở các khu vực này đang có nhiều tiềm năng lợi thế để phát triển cho các loại hình du lịch nông nghiệp, nông thôn như: Kết cấu bền vững làng xã nông thôn theo các dòng họ, nhóm họ di cư lập làng hàng trăm năm nay; cảnh quan thiên nhiên kết hợp với các di sản văn hóa đời sống và sản xuất nông nghiệp bản địa; hệ thống các di tích lịch sử, văn hóa đa dạng và phong phú… Tỉnh Quảng Trị xác định tập trung xây dựng các sản phẩm du lịch quan trọng để phát triển du lịch sinh thái nông nghiệp nông thôn. Trong đó, hình thành các trang trại nông nghiệp công nghệ cao; ưu tiên phát triển các sản phẩm OCOP, nông sản đặc trưng của Quảng Trị, sản phẩm làng nghề phục vụ nhu cầu mua sắm của du khách.

Bên cạnh những tiềm năng, lợi thế thì thực tế việc thu hút đầu tư, phát triển du lịch nông thôn ở tỉnh Quảng Trị cũng còn gặp một số vướng mắc, khó khăn. Người dân chưa thực sự nhận thức đúng về du lịch nông nghiệp và có hạn chế nhất định trình độ văn hóa và văn hóa ứng xử trong du lịch, nghiệp vụ làm dịch vụ du lịch.

Tình trạng phát triển du lịch nông nghiệp vẫn mang tính tự phát, thời vụ, thiếu chiều sâu một số nơi làm theo kiểu phong trào, không được hoạch định có bài bản khiến việc phát triển du lịch nông nghiệp gặp nhiều bất cập, hạn chế...

Ông Nguyễn Đức Tân, Giám đốc Trung tâm Xúc tiến Đầu tư, Thương mại và Du lịch tỉnh Quảng Trị cho biết: "Để phát triển du lịch nông nghiệp, nông thôn, Quảng Trị xác định tập trung nguồn lực cho phát triển Nông thôn mới thông qua Chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng Nông thôn mới giai đoạn 2021-2025. Năm 2024, tỉnh đã phân bổ hơn 167,8 tỉ đồng cho kế hoạch đầu tư phát triển xây dựng Nông thôn mới tập trung cho các mục tiêu hỗ trợ kinh tế tập thể, kinh tế HTX, hỗ trợ xây dựng cơ sở hạ tầng đạt chuẩn Nông thôn mới, hỗ trợ xây dựng các điểm du lịch nông nghiệp - nông thôn, sản phẩm du lịch nông nghiệp... Trung tâm vừa phối hợp với Sở NN&PTNT, UBND huyện Hướng Hóa và HTX Du lịch nông nghiệp Việt Nam - Khe Sanh xây dựng sản phẩm du lịch mới "Khe Sanh coffee tour". Bên cạnh đó, tỉnh Quảng Trị cũng đang xây dựng các đề án về phát triển du lịch nông nghiệp - nông thôn, tạo hành lang pháp lý cho các loại hình du lịch này phát triển. Nhằm phát triển du lịch nông nghiệp - nông thôn, quan điểm của chúng tôi là kêu gọi đầu tư, phát huy nội lực sẵn có của địa phương để xây dựng các điểm, sản phẩm du lịch nông nghiệp - nông thôn tạo ra những sản phẩm du lịch có tính đặc thù riêng có của vùng miền, kết hợp giữa văn hóa sản xuất nông nghiệp, sản phẩm nông nghiệp có tính đặc trưng cao, tài nguyên thiên nhiên và di tích văn hóa, lịch sử".

Trong những năm gần đây, Trung tâm Xúc tiến Đầu tư, Thương mại và Du lịch tỉnh Quảng Trị đã triển khai nhiều hoạt động nhằm thúc đẩy phát triển du lịch nông nghiệp, nhất là khu vực huyện Hướng Hóa. Để nâng cao nhận thức về du lịch nông nghiệp, Trung tâm đã tổ chức các hội thảo về du lịch cộng đồng, du lịch nông nghiệp, mời chuyên gia nước ngoài về hỗ trợ, phối hợp với Sở NN&PTNT trong phát triển du lịch cộng đồng ở thôn Chênh Vênh, xã Hướng Phùng, huyện Hướng Hóa, hỗ trợ các hộ dân đang trồng, khai thác cà phê xây dựng sản phẩm du lịch "Khe Sanh coffee tour". ■

Quảng Nam sẵn sàng Hội nghị quốc tế Du lịch nông thôn

Ông Hồ Quang Bửu, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Quảng Nam vừa ký công văn yêu cầu các Sở, Ban, ngành, các đơn vị chức năng đôn đốc triển khai thực hiện kế hoạch của UBND tỉnh về phối hợp tổ chức Hội nghị quốc tế về Du lịch nông thôn của Tổ chức Du lịch Liên Hợp Quốc (UN Tourism) diễn ra từ ngày 9 - 11.12 tại Quảng Nam.

Theo UBND tỉnh Quảng Nam, đây là sự kiện quy mô quốc tế có ý nghĩa đặc biệt quan trọng nhằm nâng cao hình ảnh, vị thế du lịch Việt Nam nói chung và tỉnh Quảng Nam nói riêng. Để công tác tổ chức, đón tiếp đại biểu được chu đáo, trọng thị, UBND tỉnh đề nghị các Sở, Ban, ngành, cơ quan, đơn vị, địa phương liên quan tập trung triển khai thực hiện các nhiệm vụ được phân công theo Kế hoạch số 8845 của UBND tỉnh.

Vinpearl Resort & Golf Nam Hội An - địa điểm diễn ra Hội nghị quốc tế Du lịch Nông thôn của UN Tourism

Các Sở, Ban, ngành chủ động liên hệ với Bộ, ngành theo ngành dọc của đơn vị để nắm thông tin về đại biểu lãnh đạo Bộ, Ban, ngành tham dự, có kế hoạch bố trí đón và phục vụ đại biểu được trọng thị và chu đáo. Sở VHTTDL tỉnh Quảng Nam chủ trì xây dựng và triển khai phương án đón tiễn tại sân bay, đi lại hằng ngày cho đại biểu dự Hội nghị theo kế hoạch; phối hợp chặt chẽ với các Sở, Ban, ngành, đơn vị trong công tác lễ tân, hậu cần, đón tiễn đại biểu đảm bảo chu đáo, trọng thị.

Theo Kế hoạch của UBND tỉnh Quảng Nam, công tác đón tiếp, phối hợp tổ chức chương trình tổng thể diễn ra từ ngày 7 - 12.12 tại Vinpearl Resort & Golf Nam Hội An. Theo đó, ngày 9.12, sẽ diễn ra phiên họp thường niên Mạng lưới Làng Du lịch Tốt nhất lần thứ 2 của UN Tourism. Ngày 10.12 diễn ra Hội nghị Quốc tế về Du lịch Nông thôn lần thứ nhất của UN Tourism; chương trình gặp, làm việc giữa Lãnh đạo Chính phủ và Phó Tổng Thư ký UN Tourism; Tổ chức Không gian giới thiệu văn hóa - du lịch; buổi tối cùng ngày diễn ra tiệc chiêu đãi của Bộ VHTTDL. Ngày 11.12, UBND tỉnh Quảng Nam sẽ tổ chức chương trình tham quan khảo sát sản phẩm du lịch để các đại biểu khám phá các sản phẩm du lịch nông thôn và văn hóa nổi bật của tỉnh Quảng Nam, trải nghiệm vẻ đẹp yên bình của làng rau Trà Quế - làng du lịch tốt nhất năm 2024 của UN Tourism; tìm hiểu nghệ thuật làm gốm truyền thống tại Làng Gốm Thanh Hà và đến thăm phố cổ Hội An - mảnh đất hội tụ và giao thoa của những nền văn hóa Đông - Tây.

Ông Nguyễn Thanh Hồng, Giám đốc Sở VHTTDL Quảng Nam cho biết, hôm nay 6.12, Sở VHTTDL Quảng Nam sẽ tổ chức cuộc họp với đại diện lãnh đạo các Sở Ngoại vụ, Công thương, Công an tỉnh, TP Hội An, các phòng, ban trực thuộc Sở nhằm báo cáo tiến độ thực hiện, rà soát lại công tác chuẩn bị tổ chức trước khi Hội nghị chính thức diễn ra.

KHÁNH CHI

Biến văn hóa của người Bru - Vân Kiều thành sản phẩm du lịch

● **Bài, ảnh: LINH KHÔI**

Lễ hội trỉa lúa từ lâu đã gắn liền với đời sống của người Bru - Vân Kiều ở xã Trường Sơn, huyện Quảng Ninh (Quảng Bình), trở thành một nét sinh hoạt văn hóa, tâm linh hết sức thiêng liêng của đồng bào nơi đây.

Trỉa lúa là công đoạn cuối cùng của quy trình làm nương rẫy (chặt, đốt, cốt rồi đến trỉa). Tuy nhiên, công đoạn này đã được bà con dân tộc Bru - Vân Kiều ở xã Trường Sơn nâng lên thành lễ hội, với ý nghĩa là trước khi đem hạt giống được cất giữ kín đáo trong gùi ra, phải trỉa xuống đất để cầu mong các vị thần linh như thần trời, thần nước, thần núi, thần rừng gìn giữ và bảo hộ cho hạt giống được sinh sôi nảy nở, chắc hạt nặng bông khi đến mùa thu hoạch.

Theo già làng Hồ Đài, Lễ hội trỉa lúa là một trong những lễ hội quan trọng nhất trong đời sống tín ngưỡng và sinh hoạt cộng đồng của người Bru - Vân Kiều với mục đích cầu xin thần linh ban cho cuộc sống no đủ, mùa màng bội thu, chim, chuột, sâu bọ không phá hoại cây ngô, cây lúa của dân làng. Họ tôn thờ thần lúa và xem đây là vị thần linh thiêng mang lại ấm no, hạnh phúc. Có lẽ vì vậy mà người dân nơi đây luôn gìn giữ lễ hội truyền thống này với ý nghĩa là lễ hội lớn nhất trong năm. Nếu phần lễ là lời khấn bày tỏ sự biết ơn trời đất thì phần hội chính là dịp để bà con dân bản cùng quây quần bên nhau, thắt chặt tình đoàn kết, gắn bó.

Khi thực hiện phần lễ, già làng ở giữa vòng người, một tay xách chai rượu, một tay cầm chiếc ly thủy tinh nâng lên rót đầy rượu rồi miệng cất lời khấn to cho mọi người cùng nghe. Kết thúc phần khấn, già làng tưới rượu từ chiếc ly đang cầm trên tay lên đầu lợn, thân lợn. Sau đó, vẫn chiếc ly ấy, già rót rượu trong chai ra và chuyền vòng từ trái sang phải theo vòng người cùng đứng để uống hưởng lễ. Những người được phân công bắt đầu múc nước dội rửa lợn cho sạch, tiến hành làm thịt. Lợn chín được chia làm hai phần đặt lên hai tầng của ban thờ. Tầng cao thờ thần trời, thần núi, tầng thấp thờ thần đất, thần sông. Ở hai bên ban thờ là hai chiếc gươm đẽo bằng gỗ một dài, một ngắn. Một vò rượu cần đặt ở dưới đất trước ban thờ, 5 chiếc cần nhô cao vươn về 5 phía như biểu tượng của các vía vũ trụ là kim, mộc, thủy, hỏa, thổ.

Hát múa trong phần hội

Tiếp đó, già làng bước vào đứng trước ban thờ để tiếp tục làm lễ. Già bước lên trước và cất lời khấn cầu mong thần linh phù hộ cho dân bản sức khỏe tốt, ban cho hạt giống được mọc lên cây lúa, cây ngô, cây đỗ… khỏe mạnh, xanh tươi, không cho chim chóc, muông thú phá hoại để có mùa màng bội thu, người dân bản no ấm. Cuối phần lễ, dân bản vai đeo gùi, tay cầm gậy chọc lỗ đi xung quanh bãi đất để thực hiện nghi thức gieo hạt. Già làng cầm một cái nia trong đó đựng thóc giống, vừa nhún nhảy như người sảy thóc, vừa tiếp tục khấn, gọi thần lúa về phù hộ cho dân làng làm ăn phát đạt.

Sau khi cúng xong tất cả dân bản cùng nhau quây quần bên những mâm cỗ. Mọi người vừa ăn, vừa nói chuyện vui vẻ, cùng nhau bước vào phần hội với các trò chơi và hát những làn điệu dân ca truyền thống.

Lễ hội trỉa lúa của người Bru Vân Kiều ở xã Trường Sơn tích hợp nhiều yếu tố văn hóa, thắm đượm các giá trị nhân văn. Lễ hội cũng là dịp quan trọng trong năm để bà con, anh em trong dòng họ, trong bản trao đổi kinh nghiệm làm ăn, thắt chặt tinh thần đoàn kết, gắn bó trong cộng đồng xã hội. Lễ hội trỉa lúa của người Bru - Vân Kiều ở xã Trường Sơn đã được Bộ VHTTDL công nhận là di sản văn hóa phi vật thể quốc gia. Đó là dấu mốc quan trọng để người Bru - Vân Kiều nơi đây có ý thức hơn trong việc lưu giữ giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của dân tộc mình.

Với những giá trị đó, Bộ VHTTDL vừa ban hành quyết định giao Vụ Văn hóa dân tộc chủ trì với các cơ quan, đơn vị và tỉnh Quảng Bình triển khai thực hiện bảo tồn Lễ hội trỉa lúa của người Bru - Vân Kiều ở xã Trường Sơn, huyện Quảng Ninh, đây là hoạt động nhằm thực hiện hiệu quả Dự án 6 về "Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch"; nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cấp, các ngành, các tầng lớp nhân dân, già làng, trưởng bản, người có uy tín và đồng bào dân tộc thiểu số về công tác bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống gắn với phát triển du lịch tại địa phương. ■

DI SẢN LỄ HỘI VÍA BÀ CHÚA XỨ NÚI SAM ĐƯỢC UNESCO GHI DANH:

Niềm tự hào với những giá trị trường tồn

●PHƯƠNG ANH - THÙY TRANG

Tin từ Cục Di sản Văn hóa (Bộ VHTTDL), vào 9h47' ngày 4.12 giờ địa phương, tại kỳ họp thứ 19 của Ủy ban Liên Chính phủ Công ước 2003 về bảo vệ di sản văn hóa phi vật thể của UNESCO diễn ra tại Trung tâm Hội nghị Conmebol, Thủ đô Asunción, Cộng hòa Paraguay, di sản Lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam của Việt Nam đã chính thức được UNESCO ghi danh vào Danh sách Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại. Đây là di sản văn hóa phi vật thể thứ 16 của Việt Nam được UNESCO ghi danh.

Nâng cao ý thức cộng đồng trong giữ gìn di sản

Lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam diễn ra từ ngày 22 - 27.4 âm lịch, trong miếu Bà Chúa Xứ núi Sam và khu vực bệ đá thờ Bà trên núi Sam, là các nghi thức tâm linh và diễn xướng nghệ thuật, biểu hiện niềm tin, sự biết ơn Mẹ Đất, Mẹ Xứ sở của cộng đồng các dân tộc Việt, Chăm, Khmer và Hoa ở Châu Đốc, An Giang. Lễ hội là sự kế thừa, tiếp thu, tích hợp và sáng tạo của cư dân Việt trong quá trình khẩn hoang, là sự tổng hòa của Tín ngưỡng thờ Mẫu của các dân tộc Việt, Chăm, Khmer và Hoa.

Lễ hội nhằm tôn vinh Nữ thần bảo trợ, ban tài, lộc, sức khỏe, bình an cho người dân địa phương, là môi trường giáo dục truyền thống đạo đức "uống nước nhớ nguồn", nhắc nhở công lao dựng nước, giữ nước của cha ông, đề cao vai trò của người phụ nữ và thể hiện sự giao thoa trong sáng tạo, thực hành văn hóa và sự hòa hợp của các dân tộc cùng chung đức tin trong cùng một phạm vi lãnh thổ. Theo Ủy ban Liên Chính phủ Công ước 2003 về bảo vệ di sản văn hóa phi vật thể, Hồ sơ đề cử di sản văn hóa phi vật thể Lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam của Việt Nam đã đáp ứng các tiêu chí ghi danh tại Danh sách di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại. Các nghi lễ, phong tục và kỹ năng thực hành nghi lễ liên quan đến di sản được trao truyền trong gia đình, cộng đồng thông qua truyền miệng, thực hành trực tiếp và tham gia vào lễ hội. Lễ hội thúc đẩy giao lưu văn hóa, gắn kết cộng đồng và hòa hợp dân tộc, đồng thời là phương tiện để khẳng định vai trò quan trọng của phụ nữ trong xã hội, những đóng góp của cha ông trong xây dựng đất nước.

Di sản góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, bình đẳng giới, phát triển kinh tế toàn diện, cũng như thúc đẩy hành động bảo vệ bền vững môi trường và khí hậu, bảo vệ hòa bình và gắn kết xã hội. Khuyến khích sự tham gia của mọi người thuộc mọi lứa tuổi, giới tính, không phân biệt địa vị xã hội, qua đó thúc đẩy bình đẳng giới. Bên cạnh đó, Nhà nước đã đề xuất các biện pháp bảo vệ, bao gồm các nỗ lực cùng với đại diện thành viên cộng đồng thực hành và trao truyền di sản, tận tâm truyền đạt kiến thức liên quan về lễ hội cho con cháu trong gia đình và các thành viên trong

Thực hiện di kiệu Bà Chúa Xứ từ đỉnh núi Sam xuống

Tượng Bà Chúa Xứ núi Sam

Theo Ủy ban Liên Chính phủ Công ước 2003 về bảo vệ di sản văn hóa phi vật thể, Hồ sơ đề cử di sản văn hóa phi vật thể Lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam của Việt Nam đã đáp ứng các tiêu chí ghi danh tại Danh sách di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại. Các nghi lễ, phong tục và kỹ năng thực hành nghi lễ liên quan đến di sản được trao truyền trong gia đình, cộng đồng thông qua truyền miệng, thực hành trực tiếp và tham gia vào lễ hội. Lễ hội thúc đẩy giao lưu văn hóa, gắn kết cộng đồng và hòa hợp dân tộc, đồng thời là phương tiện để khẳng định vai trò quan trọng của phụ nữ trong xã hội, những đóng góp của cha ông trong xây dựng đất nước.

Di sản góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, bình đẳng giới, phát triển kinh tế toàn diện, cũng như thúc đẩy hành động bảo vệ bền vững môi trường và khí hậu, bảo vệ hòa bình và gắn kết xã hội. Khuyến khích sự tham gia của mọi người thuộc mọi lứa tuổi, giới tính, không phân biệt địa vị xã hội, qua đó thúc đẩy bình đẳng giới...

cộng đồng. Lễ hội cũng đã được đưa vào tài liệu giảng dạy tại các trường trung học địa phương; những người phụ trách các Hội đoàn tích cực kết nối, vận động các thành viên cộng đồng cùng nghệ nhân tham gia tổ chức, thực hành lễ hội. Các ấn phẩm, phim ảnh, dự án nghiên cứu và tư liệu hóa tiếp tục quảng bá di sản một cách rộng rãi. Sở VHTTDL tỉnh An Giang đã hỗ trợ các cộng đồng trong việc tu bổ và tôn tạo các không gian thực hành di sản.

Hồ sơ đề cử đã thể hiện rõ vai trò của các cơ quan, nghệ nhân và đại diện cộng đồng để xây dựng hồ sơ đề cử. Di sản được đưa vào Danh mục quốc gia di sản văn hóa phi vật thể và Danh mục kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể của An Giang và của quốc gia trong Hệ thống thông tin quản lý di sản văn hóa phi vật thể do Cục Di sản văn hóa, Bộ VHTTDL quản lý... Việc ghi danh sẽ nâng cao ý thức cộng đồng trong việc cùng tổ chức, quản lý và gìn giữ di sản, gắn kết cộng đồng các dân tộc, góp phần chia sẻ hình thức thực hành Lễ hội. Đồng thời, thúc đẩy sự hiểu biết, đối thoại giữa cộng đồng các dân tộc có tín ngưỡng thờ Nữ thần ở Việt Nam, tại khu vực Đông Nam Á và trên thế giới, đề cao những sáng tạo văn hóa tâm linh của các dân tộc và góp phần nhận diện sự tương đồng về văn hóa giữa các dân tộc.

Ủy ban Liên Chính phủ ghi nhận Việt Nam đã chuẩn bị tốt hồ sơ Lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam, cũng như các hồ sơ của Việt Nam từ trước tới nay, đồng thời, đánh giá cao những kinh nghiệm và đóng góp của Việt Nam cho Ủy ban Liên Chính phủ Công ước 2003 của UNESCO về bảo vệ di sản văn hóa phi vật thể, đặc biệt trong nhiệm kỳ 2022-2026. Thay mặt Việt Nam và cộng đồng thực hành di sản Lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam, Thứ trưởng Thường trực Bộ Ngoại giao, Chủ tịch Ủy ban Quốc gia UNESCO Việt Nam Nguyễn Minh Vũ và Bí thư Tỉnh ủy An Giang Lê Hồng Quang cam kết thực hiện các biện pháp cần thiết nhằm bảo vệ các giá trị của Lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam.

Bà Nancy Ovelar de Gorostiaga, Đại sứ đặc mệnh toàn quyền và Đại biểu thường trực của Cộng hòa Paraguay tại UNESCO, Chủ trì Kỳ họp gõ búa thông qua hồ sơ Lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam của Việt Nam ghi danh vào Danh sách Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại

Thứ trưởng Thường trực Bộ Ngoại giao, Chủ tịch Ủy ban Quốc gia UNESCO Việt Nam Nguyễn Minh Vũ và Bí thư Tỉnh ủy tỉnh An Giang Lê Hồng Quang đã phát biểu đáp từ và cam kết bảo vệ di sản sau khi ghi danh

Niềm tự hào với những giá trị trường tồn

Còn tại quê hương của di sản, niềm tự hào lan tỏa trong khắp cộng đồng. Bà Lâm Thị Thanh Nhàn (67 tuổi, nguyên Phó Giám đốc Trung tâm Văn hóa TP Châu Đốc) chia sẻ: "Tôi cảm thấy rất vui và hạnh phúc vì quê hương mình có được một di sản văn hóa được ghi danh. Bà Chúa Xứ núi Sam từ rất lâu rồi đã là điểm tựa tâm linh của người dân Châu Đốc nói riêng và vùng Nam Bộ nói chung".

Bà Nhàn nhớ lại, khi còn bé thường theo mẹ đi đường đê, đường ruộng từ ngoài Châu Đốc vô núi Sam để lạy Bà và xin Bà bùa bình an, lúc đó là những miếng vải đỏ được người phụ trách trong miếu Bà phát cho người dân và du khách. Hiện nay khi đến vía Bà, mọi người cũng sẽ được phát một túi lộc nhỏ màu đỏ như vậy. Khi lớn lên, tín ngưỡng ấy càng in đậm trong đời sống tinh thần của mỗi người dân vùng An Giang. Bà cũng cho biết, lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam vốn là lễ hội truyền thống của dân làng Vĩnh Tế, do cộng đồng trực tiếp tổ chức thực hiện. Xưa kia, lễ hội chỉ diễn ra hơn một ngày, chủ yếu thực hiện một số lễ thức đơn giản. Về sau, lễ hội diễn ra trong bốn ngày (từ 24 - 27.4 âm lịch). Từ năm 2001, khi được tổ chức cấp quốc gia, lễ hội bắt đầu được mở rộng về quy mô và kéo dài thời gian tổ chức một tuần (từ 22 - 27.4 âm lịch) để đáp ứng nhu cầu đi lễ, cầu cúng Bà.

"Những năm gần đây, lễ hội không còn diễn ra trong phạm vi làng Vĩnh Tế mà đã mở rộng quy mô. Không gian lễ hội cũng mở rộng, không chỉ phạm vi Miếu Bà mà được mở rộng lên khu vực núi Sam. Thời gian lễ Bà hầu như quanh năm, tập trung từ Tết Nguyên đán đến dịp lễ hội. Điều này cho thấy, lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam chiếm vị trí quan trọng trong đời sống tinh thần của người dân.

Tôi rất mong muốn những giá trị này sẽ mãi được bảo tồn và phát triển. Những chủ thể của di sản tiếp tục được hòa mình tham gia vào không gian lễ hội, có như vậy thì những giá trị lễ hội sẽ tồn tại lâu dài và phát triển", bà Nhàn chia sẻ.

Ông Nguyễn Duy Tân, Giám đốc Công ty TNHH Sự kiện và Dịch vụ Du lịch Sắc Việt, hội viên Phân hội Sân khấu tỉnh An Giang cũng cho biết: "Khi còn nhỏ, tôi đã tham gia vào các hoạt động lễ hội. Tôi cảm thấy hạnh phúc khi lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam đã được UNESCO ghi danh vào danh sách di sản văn hóa phi vật thể đại diện nhân loại. Tôi cũng vinh dự là một trong những người tham gia xây dựng hồ sơ trình lên UNESCO, cùng đoàn Trường Đại học Văn hóa TP.HCM thực hiện các công tác nghiên cứu, điều tra và phỏng vấn…". Ông Tân còn trực tiếp tham gia vào việc tổ chức các chương trình nghệ thuật trong khuôn khổ lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam. Hằng năm, ông và các đồng nghiệp tại Châu Đốc tổ chức các chương trình biểu diễn để dâng cúng Bà, phục vụ bà con đến tham gia Lễ Vía Bà. Những chương trình này không chỉ mang ý nghĩa tôn vinh giá trị lễ hội mà còn giúp người dân và du khách cảm nhận sâu sắc về văn hóa và mảnh đất Châu Đốc, góp phần phát triển du lịch, bảo tồn di sản.

"Sau khi Lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam được ghi danh, điều quan trọng là việc tiếp tục tuyên truyền hình ảnh và giá trị của lễ hội. Chúng tôi cam kết sẽ nỗ lực vận động cộng đồng, đặc biệt là thế hệ trẻ để giữ gìn và truyền lại những giá trị của di sản", ông Tân cho biết. ■

Sắp đấu giá chiếc áo được cho là Long bào của vua Bảo Đại

Hãng đấu giá Dorout (Pháp) đã công bố trên website của đơn vị này về việc tổ chức đấu giá các hiện vật trong bộ sưu tập Nghệ thuật châu Á của nhà đấu giá Delon-Hoeban; trong đó có hiện vật được giới thiệu là Long bào của vua Bảo Đại ở lô 41. Cuộc đấu giá sẽ diễn ra vào lúc 14h ngày 12.12 theo giờ địa phương tại khách sạn Dorout, Paris.

Ngày 5.12, ông Hoàng Việt Trung, Giám đốc Trung tâm Bảo tồn Di tích Cố đô Huế cho biết, Trung tâm có nắm thông tin về các hiện vật được cho là của vua Bảo Đại sắp được đấu giá lần này. Hiện vật áo Long bào của vua Bảo Đại có kích thước chiều cao 145cm (từ cổ đến chân áo) và chiều dài hai dải tay áo là 240cm. Áo được may bằng lụa vàng, lớp lót màu cam; được thêu từ chỉ lụa nhiều màu (xanh đơn sắc, hồng, xanh lá cây, be…) và chỉ vàng. Trên ngực áo có thêu hình con rồng, xung quanh là những đám mây và kết trang trí viên ngọc bao quanh bởi ngọn lửa. Ngay phía dưới con rồng là chữ "Thọ" được thêu bằng chỉ vàng. Trên lưng, vai và tay áo đều có thêu hình con rồng và những họa tiết trang trí nổi bật của cung đình xưa; riêng con rồng ở phía gần cổ áo đã bị che mất một phần đầu.

Nhà đấu giá Delon-Hoebanx đã đưa ra mức giá khởi điểm từ 80.000 đến 120.000 euro cho hiện vật Long bào vua Bảo Đại. Theo giới thiệu, hiện vật từng do công chúa Phương Dung (con gái vua Bảo Đại) sở hữu và đã được trưng bày tại triển lãm "Rồng bay - Nghệ thuật Cung đình Việt Nam" diễn ra năm 2014 tại Pháp. Cũng trong đợt đấu giá này, tại lô 40 của bộ sưu tập, hiện vật đôi hài cũng được giới thiệu có xuất xứ từ triều Nguyễn, Việt Nam và được cho là của vua Bảo Đại. Đôi hài bằng lụa vàng, được thêu trang trí bằng chỉ nhiều màu với hình rồng đối xứng. Phía gót được thêu chữ "Thọ" màu chỉ đỏ tía và đế đã được làm lại so với nguyên gốc. Hình dáng của đôi hài này tương tự như đôi hài của vua Bảo Đại đang lưu giữ tại Bảo tàng Cổ vật Cung đình Huế. Hiện vật này cũng được công bố giá khởi điểm từ 6.000 đến 8.000 euro.

Chiếc áo được giới thiệu là Long bào của vua Bảo Đại sẽ được đấu giá vào ngày 12.12 tại Paris, Pháp
Ảnh: DELON-HOEBANX

Trước đây, vào tháng 12.2023, nhà đấu giá Delon-Hoebanx cũng từng rao đấu giá hiện vật được cho là Long bào của vua Bảo Đại, với những hình ảnh và đặc điểm mô tả tương tự với hiện vật lần này. Chiếc áo sau đó được thông báo đã "gõ búa" với mức 450.000 euro (tương đương 11,7 tỉ đồng, chưa tính các loại phí). Qua hình ảnh giới thiệu trên website về cuộc đấu giá ngày 12.12 sắp tới, một số người chuyên nghiên cứu và sưu tầm cổ phục nhận định khả năng hiện vật được giới thiệu là Long bào của vua Bảo Đại lần này chính là hiện vật từng đấu giá năm 2023.

S.THÙY

Mở rộng hướng đi cho ngành Âm nhạc học

● THANH NGỌC

Là một ngành quan trọng đặc thù trong đào tạo âm nhạc hàn lâm, nhưng trong khoảng 10 năm trở lại đây, số lượng sinh viên theo học và tốt nghiệp ngành Âm nhạc học ngày càng giảm. Thực trạng này đòi hỏi các đơn vị đào tạo cần khẩn trương nghiên cứu, đổi mới để phù hợp với yêu cầu thực tiễn, mở ra hướng đi cho sự phát triển của ngành…

Thực trạng đáng lo ngại

Trong giai đoạn hiện nay, đời sống âm nhạc nước ta ngày càng phong phú và đa dạng. Cùng với những thành tựu của làng nhạc Việt, công chúng còn được thưởng thức nhiều chương trình hòa nhạc của các nghệ sĩ, dàn nhạc và nhà hát tên tuổi trên thế giới. Hơn bao giờ hết, đời sống âm nhạc của đất nước đang đòi hỏi cấp thiết một đội ngũ lý luận phê bình chuyên nghiệp, có trình độ cao, đóng vai trò cầu nối giữa nhạc sĩ, nghệ sĩ biểu diễn và thính giả.

Tại Hội thảo "Định hướng ngành Âm nhạc học đáp ứng nhu cầu phát triển của xã hội trong giai đoạn mới" do Học viện Âm nhạc Quốc gia tổ chức mới đây, PGS.TS Nguyễn Bình Định, nguyên Viện trưởng Viện Âm nhạc (Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam) cho biết: Chuyên ngành Lý luận Âm nhạc trong chương trình đào tạo tại các cơ sở đào tạo âm nhạc ở nước ta hiện nay được gọi là chuyên ngành Lý thuyết Âm nhạc ở bậc trung cấp và chuyên ngành Âm nhạc học ở bậc đại học, sau đại học. Riêng tại Hà Nội, trong gần 70 năm qua, từ Trường Âm nhạc Việt Nam đến Nhạc viện Hà Nội và nay là Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam, đã có hàng trăm sinh viên, học viên chuyên ngành Âm nhạc học tốt nghiệp các bậc đại học, cao học, tiến sĩ ra trường, nhận công tác.

"Khoảng những năm 1990 trở về trước, thi đỗ và trở thành sinh viên ngành Lý luận Âm nhạc, thuộc Khoa Lý luận - Sáng tác - Chỉ huy (thường được gọi tắt là Khoa Lý - Sáng - Chỉ) là một điều tự hào, hãnh diện. Khi đó, việc tuyển sinh cho trung cấp cũng như đại học không gặp khó khăn. Tuy nhiên, khoảng hơn 20 năm trở lại đây, tình hình tuyển sinh cho chuyên ngành Âm nhạc học ngày càng khó khăn, chật vật", PGS.TS Nguyễn Bình Định nhận định.

Cùng ý kiến, PGS.TS Phạm Phương Hoa, nguyên Quyền trưởng Phòng Đào tạo, Quản lý Khoa học và Hợp tác quốc tế (Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam) phân tích: "Trong 10 năm trở lại đây, số lượng học sinh trung cấp theo học và tốt nghiệp ngành Âm nhạc học chưa bao giờ vượt quá 5 em. Nhiều năm không có học sinh nào. Số sinh viên đại học cũng hiếm khi vượt quá 10 em, thậm chí có năm chỉ có 3 em tốt nghiệp. Ở bậc thạc sĩ, số lượng còn ít hơn; có khi 3-4 năm mới có 1 học viên theo học và tốt nghiệp. Đây là thực trạng rất đáng lo ngại cho sự phát triển của ngành trong tương lai".

Đổi mới đào tạo phù hợp với thực tiễn

Theo TS Phan Thuận Thảo, Học viện Âm nhạc Huế: "Cần nhìn nhận rằng đào tạo các ngành nghệ thuật ở nước ta hiện nay gặp nhiều khó khăn vì ít người học. Với ngành Âm nhạc học, tình hình càng khó khăn hơn bởi so với các chuyên ngành biểu diễn, ngành này không dễ thu hút người học. Sau khi tốt nghiệp, sinh viên cũng khó tìm được việc làm có thu nhập tốt đúng chuyên môn".

Sự khó khăn trong khâu tuyển sinh dẫn đến việc một số cơ sở đào tạo buộc phải hạ thấp tiêu chuẩn chất lượng đầu vào. Một vấn đề khác là nhiều cơ sở chưa đặt nặng việc cập nhật chương trình, giáo trình và tài liệu tham khảo mới xuất bản ở Việt Nam và trên thế giới. Hệ thống tài liệu về lý luận và phê bình âm nhạc tại các trường âm nhạc Việt Nam chưa được cập nhật đầy đủ để bao quát các xu hướng quốc tế.

Trong bối cảnh nền kinh tế thị trường tác động mạnh mẽ đến mọi hoạt động xã hội, sản phẩm đào tạo âm nhạc càng cần được định hướng rõ ràng. PGS.TS Nguyễn Trọng Ánh, nguyên Trưởng Khoa Kiến thức âm nhạc, Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam đề xuất: "Cần tổ chức tốt các hoạt động đổi mới nội dung chương trình và phương pháp giảng dạy, coi đây là nhiệm vụ bắt buộc đối với giảng viên".

Nhà nghiên cứu Nguyễn Quang Long, Tạp chí Âm nhạc Việt Nam nhận định: "Đào tạo cần phải bắt đầu từ việc giải quyết tồn tại trong lý luận phê bình âm nhạc. Xây dựng giáo trình phù hợp với thực tiễn là vấn đề cấp thiết".

Cần có những đổi mới để đào tạo Âm nhạc học đáp ứng nhu cầu thực tiễn — Ảnh: ITN

Thực tế hiện nay, sinh viên ngành Âm nhạc học có thể làm việc tại Viện nghiên cứu, giảng dạy, biên tập báo hoặc biên tập chương trình âm nhạc ở đài truyền hình. Tuy nhiên, như PGS.TS Phạm Phương Hoa chia sẻ: "Những công việc này cần rất ít nhân sự và một người thường giữ vị trí trong 25-30 năm, trong khi năm nào cũng có sinh viên tốt nghiệp, khiến việc tìm việc làm đúng chuyên môn trở nên khó khăn".

Để giải quyết vấn đề này, các chương trình đào tạo cần thay đổi để hấp dẫn người học, đảm bảo sinh viên sau tốt nghiệp có khả năng tìm việc và thu nhập ổn định. Ngoài đào tạo các nhà nghiên cứu âm nhạc học thuần túy, cần mở rộng thêm các nhánh đào tạo mới phù hợp với nhu cầu thực tiễn, từ đó tìm ra con đường phát triển bền vững cho ngành. ■

Đổi mới thư viện công cộng, thúc đẩy văn hóa đọc

Trong những năm qua, các hoạt động của thư viện công cộng trên địa bàn tỉnh Nghệ An đã phát triển cả về chiều rộng và chiều sâu, chất lượng thông tin được nâng cao, sản phẩm và dịch vụ ngày càng đa dạng, giúp lan tỏa văn hóa đọc trong cộng đồng. Cụ thể, thư viện công cộng, đặc biệt là Thư viện tỉnh, đã từng bước ứng dụng công nghệ thông tin trong các hoạt động, giúp bạn đọc tra cứu thông tin nhanh chóng, chính xác, đáp ứng nhu cầu nghiên cứu, học tập và giải trí của nhân dân trong tỉnh.

Thư viện tỉnh còn tăng cường sưu tầm các tài liệu địa chí và tổ chức số hóa một số tài liệu có giá trị về lịch sử, văn hóa, xã hội, giúp bạn đọc có thêm nhiều tài liệu số để nghiên cứu về địa phương. Bên cạnh đó, hàng năm, các cuộc thi Đại sứ văn hóa đọc tỉnh Nghệ An và cuộc thi Tuyên truyền giới thiệu sách cấp tỉnh đều diễn ra sôi nổi, thu hút đông đảo các đối tượng tham gia, mỗi cuộc thi có hơn 150.000 bài dự thi.

MINH TÚ

Cuộc thi Đại sứ văn hóa đọc tỉnh Nghệ An 2024 vừa diễn ra thành công — Ảnh: PHẠM NGÂN

VĂN HÓA ĐỌC:

Nhịp cầu tri thức nối liền các vùng đất

ĐÌNH TOÁN - THANH MAI

Những năm qua, Đảng và Nhà nước đã triển khai nhiều chủ trương, chính sách nhằm thúc đẩy văn hóa đọc đến mọi tầng lớp nhân dân, đặc biệt là bà con vùng đồng bào DTTS và miền núi. Cũng nhờ những chính sách này, phong trào đọc sách đã lan tỏa mạnh mẽ không chỉ ở các đô thị lớn mà trên khắp mọi miền Tổ quốc, trở thành nhịp cầu tri thức gắn kết các vùng miền trên dải đất hình chữ S.

Bộ trưởng, Chủ nhiệm Ủy ban Dân tộc Hầu A Lềnh nhấn mạnh về vai trò của văn hóa đọc với học sinh, sinh viên DTTS tại Ngày sách và văn hóa đọc của Ủy ban năm 2022

Điểm sáng về phục vụ thư viện lưu động

Thời gian qua, công tác phát triển văn hóa đọc cho đồng bào DTTS, miền núi ở nước ta đã có nhiều bước tiến, giúp phát triển đời sống văn hóa tinh thần cũng như vật chất cho bà con. Với đặc thù về điều kiện địa lý và địa bàn cư trú của đồng bào các DTTS, một trong những hướng đi được các thư viện triển khai mạnh mẽ là tăng cường phục vụ thư viện lưu động. Mô hình này không chỉ là cầu nối tri thức mà còn trở thành người đồng hành với bà con miền núi, mang lại những đổi thay tích cực trong đời sống xã hội. Bên cạnh đó, với người khiếm thị, những chuyến xe thư viện lưu động còn mang lại cơ hội cho họ được nghe sách nói, chạm vào những cuốn sách chữ nổi và hỗ trợ về công nghệ để tiếp cận kiến thức.

Tại các tỉnh vùng núi phía Bắc và một số nơi có đông đồng bào DTTS sinh sống, nhìn chung, các thư viện tỉnh đã phát huy tốt công năng của xe thư viện để phục vụ các đối tượng bạn đọc, tạo điều kiện thuận lợi cho việc đưa sách đến với vùng sâu, vùng xa, vùng đặc biệt khó khăn. Trung bình mỗi năm, Thư viện Hòa Bình phục vụ 20 cuộc; Thư viện tỉnh Sơn La 75 cuộc; Thư viện tỉnh Lào Cai 120 cuộc; Thư viện tỉnh Yên Bái 183 cuộc; Thư viện tỉnh Điện Biên 60 cuộc… Các thư viện cũng đang nỗ lực huy động mọi nguồn lực để tăng số chuyến xe lưu động, đưa sách đến với bà con vùng cao.

Không chỉ tập trung vào học sinh, thư viện lưu động cũng đã mở rộng phục vụ cho các đối tượng bạn đọc đặc thù. Với Thư viện tỉnh Yên Bái, chương trình còn cung cấp sách về sức khỏe, dinh dưỡng và hướng dẫn kỹ thuật trồng trọt, chăn nuôi hiệu quả. Nhờ đọc sách, nhiều bà con đã biết đến những kiến thức khoa học, từ đó nâng cao hiệu quả kinh tế cho gia đình.

Ở khu vực phía Nam, nhằm khơi dậy niềm say mê nghiên cứu, lĩnh hội tri thức qua việc đọc sách đến mọi tầng lớp nhân dân, tỉnh Bình Thuận đã tập trung nguồn lực, tổ chức nhiều chuyến xe thư viện lưu động đa phương tiện. Là nơi có đông đồng bào các dân tộc Chăm, Chơ Ro, Nùng, Mường… sinh sống, với mô hình này, Thư viện tỉnh Bình Thuận đã triển khai hiệu quả tại các đơn vị, trường học như phục vụ sách, tài liệu, hướng dẫn sử dụng Internet để tìm kiếm thông tin; tổ chức các hoạt động ngoại khóa liên quan đến sách, các cuộc thi phát triển văn hóa đọc. Nhiều sự kiện với chủ đề hay được luân phiên tổ chức nhằm tạo sự hứng thú, khơi dậy niềm yêu thích đọc sách cho các em học sinh như "Sách hay cần bạn đọc", "Sách quý tặng bạn", "Tặng sách hay - Mua sách thật", "Sách - Người bạn, người thầy vĩ đại"...

Cần thêm chính sách đặc thù

Bên cạnh những kết quả đã thu được, việc phát triển văn hóa đọc cho đồng bào DTTS, miền núi cũng còn gặp không ít khó khăn. Trong đó, do khoảng cách về địa lý, một số bản làng nằm ở vùng sâu, vùng xa khiến việc tiếp cận sách, báo, tạp chí gặp nhiều trở ngại. Hệ thống thư viện, tủ sách ở các bản làng còn thiếu và chưa đáp ứng được nhu cầu bạn đọc. Hiện nay, nhu cầu tham khảo sách báo của bà con vùng đồng bào DTTS và miền núi ngày càng đa dạng, tuy nhiên, sách đến được với đồng bào chưa nhiều. Một số nơi thực hiện bổ sung đầu sách theo kiểu "cho gì, đọc nấy", không tiến hành khảo sát nhu cầu nên chưa đáp ứng được nguyện vọng của bà con.

Cùng với đó, nguồn lực đầu tư cho phát triển văn hóa đọc còn hạn chế. Một bộ phận nhỏ các ngành, các cấp chưa nhận thức được hết tầm quan trọng của phát triển văn hóa đọc cho đồng bào DTTS và khu vực miền núi. Chính sách đãi ngộ đối với cán bộ thư viện ở những khu vực này cũng chưa cao. Cán bộ thư viện nhiều nơi, bên cạnh phụ trách các phòng đọc cộng đồng, điểm bưu điện - văn hóa xã, còn phải kiêm nhiệm những công việc khác, khó tập trung vào chuyên môn.

Theo TS Vũ Dương Thúy Ngà, nguyên Vụ trưởng Vụ Thư viện (Bộ VHTTDL), để thúc đẩy phát triển văn hóa đọc cho đồng bào ở những vùng còn khó khăn, trước hết, chúng ta cần sự quan tâm hơn nữa của Đảng, Nhà nước và chính quyền thông qua việc tiếp tục hoàn thiện cơ chế, chính sách để tạo hành lang pháp lý cho hoạt động phát triển văn hóa đọc. Đặc biệt, cơ quan quản lý cần ban hành chính sách đặc thù về phát triển văn hóa đọc cho đồng bào các DTTS và người dân sinh sống ở khu vực miền núi, những nơi có điều kiện khó khăn.

Cùng với đó, các địa phương cần chủ động phát triển thêm các phòng đọc sách, tủ sách pháp luật ở điểm bưu điện - văn hóa xã; tủ sách biên phòng, câu lạc bộ đọc tại nhà văn hóa thôn, bản… Chính các mô hình thư viện, tủ sách cơ sở là "cánh tay nối dài" thực hiện việc rút ngắn khoảng cách giữa sách, tài liệu và người đọc. Cùng với nguồn lực của nhà nước, các địa phương cần đẩy mạnh xã hội hóa, bổ sung nguồn lực cho các thư viện vùng cao, với sự chung tay hỗ trợ từ các doanh nghiệp, nhà hảo tâm, tình nguyện viên và cộng đồng trên cơ sở tìm hiểu nhu cầu đọc sách của bà con.

Cũng theo TS Vũ Dương Thúy Ngà, khi đã có được hệ thống cơ sở vật chất cùng nguồn tài nguyên phong phú, các thư viện, phòng đọc cần đổi mới hình thức tuyên truyền, giới thiệu sách để thu hút bạn đọc đến thư viện. Việc tuyên truyền cần được thực hiện theo hướng sáng tạo, dễ nhớ, dễ hiểu, lồng ghép yếu tố văn hóa, văn nghệ; tổ chức các buổi giao lưu văn hóa với sách, kể chuyện dân gian để tạo sự hứng khởi trong bà con. Nhờ sức hút từ những mô hình hay, cách làm hiệu quả, bà con sẽ truyền tai nhau đến và sử dụng dịch vụ của thư viện, phòng đọc. ■

THANH HÓA:

Lan tỏa tình yêu đọc sách trong cộng đồng

Gần đây, Thư viện tỉnh Thanh Hóa đã triển khai nhiều hoạt động nhằm phát triển văn hóa đọc trong cộng đồng. Trong đó, công tác tuyên truyền văn hóa đọc được đẩy mạnh trong đối tượng học sinh, sinh viên thông qua các sự kiện và ngày hội đọc sách. Nội dung tuyên truyền tập trung vào vai trò và tầm quan trọng của sách, đồng thời giới thiệu những cuốn sách hay, mới đến với cộng đồng. Thư viện tỉnh còn tổ chức đa dạng các hình thức phục vụ bạn đọc, như các cuộc trưng bày, triển lãm sách chuyên đề nhân các ngày lễ lớn của quê hương và đất nước, cả dưới hình thức trực quan và trên không gian mạng.

Bên cạnh việc đa dạng hóa các hoạt động, Thư viện tỉnh đã chú trọng xây dựng và củng cố hệ thống tủ sách cơ sở. Hằng năm, Thư viện tỉnh thường xuyên thực hiện công tác luân chuyển sách, báo đến các tủ sách, thư viện, và phòng đọc báo tại các cơ sở trên địa bàn tỉnh. Ngoài ra, Thư viện tỉnh còn tích cực vận động nhân dân, đặc biệt là học sinh, sinh viên tham gia cuộc thi Đại sứ văn hóa đọc; khuyến khích các trường học xây dựng mô hình Thư viện xanh, Thư viện thông minh.

ĐỨC HIẾU

Các em học sinh và người dân tham gia đọc sách tại không gian trưng bày sách của Thư viện tỉnh Thanh Hóa Ảnh: THÙY LINH

Văn hóa Cơ Tu bừng sáng qua lễ hội Nhập làng

● KHÁNH CHI

Vừa qua, Phòng Văn hóa - Thông tin huyện Tây Giang (Quảng Nam) đã phối hợp cùng UBND xã Bha Lêê tổ chức Lễ hội Nhập làng của người Cơ Tu tại thôn Ta Lang. Đây là một trong những hoạt động triển khai thực hiện Dự án 6 "Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch" trên địa bàn tỉnh Quảng Nam giai đoạn 2022-2025.

Ông Plăng Bưng, cán bộ Ban Dân vận Huyện ủy Tây Giang cho biết, Nhập làng là một trong những nghi lễ văn hóa quan trọng trong đời sống của dân tộc Cơ Tu. Không chỉ thể hiện văn hóa chào hỏi trong giao tiếp, mà còn mang ý nghĩa cầu bình an và sức khỏe. Nó cũng thể hiện sự hiếu khách đầy tính nhân văn, cao đẹp của đồng bào Cơ Tu, thắt chặt thêm sự đoàn kết giữa các cộng đồng bản làng với nhau, và cao hơn là với du khách, bạn bè gần xa.

Giáo dục ý thức bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp

Thôn Ta Lang được chọn triển khai Dự án 6, thực hiện tổ chức bảo tồn một số lễ hội truyền thống tốt đẹp của đồng bào dân tộc Cơ Tu tại Tây Giang, gắn với khai thác và xây dựng sản phẩm du lịch cộng đồng. Do đó, địa phương đã tái hiện, bảo tồn nghi lễ văn hóa này để đón du khách khi đến trải nghiệm du lịch tại địa phương. Đây cũng là dịp chia sẻ kinh nghiệm trong lao động, sản xuất và phát triển kinh tế, giáo dục con cháu gìn giữ, bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của dân tộc Cơ Tu, giúp nhau cùng tiến bộ và phát triển bền vững.

Nghi lễ Nhập làng được tổ chức theo các nghi thức truyền thống. Khi có khách đến, già làng sẽ đeo cho khách một chiếc vòng bằng tre lên đầu, rồi mời họ đi qua cổng bằng vải thổ cẩm được dân làng giơ lên cao và bước qua thanh tre chứa các loại nước đã cúng cho Thần linh. Lúc này, khách đã được xem là bạn tốt của dân làng, là người con của núi rừng Tây Giang, cùng hòa mình vào văn hóa cộng đồng, cùng hát, múa "tâng tung da dá" với đồng bào.

Du khách được bà con làm lễ Nhập làng rất trang trọng

Lễ mừng Gươl mới

Trong khuôn khổ lễ hội, thôn Ta Lang còn tổ chức lễ mừng Gươl mới, dựng cây nêu và quây quần bên nhau đánh trống, đánh chiêng, tưng bừng trong những điệu dân ca, dân vũ...

Qua chương trình lễ hội, địa phương mong muốn cộng đồng nhân dân thôn Ta Lang phát huy tinh thần đoàn kết, thi đua trong lao động sản xuất, phát triển sản xuất, phát triển kinh tế, giáo dục con cháu nâng cao ý thức bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của dân tộc Cơ Tu gắn với phát triển du lịch.

Việc tổ chức lễ hội đảm bảo an toàn, tiết kiệm, chú trọng phát triển các sản phẩm văn hóa, mặt hàng nông sản địa phương để làm quà lưu niệm bán cho du khách, góp phần tạo thu nhập, phát triển kinh tế địa phương ngày càng hiệu quả và bền vững…

Bhalêê là một trong 8 xã biên giới của huyện Tây Giang. Những năm qua, được sự quan tâm của các cấp, các ngành từ Trung ương, tỉnh, huyện và sự đoàn kết của toàn thể cán bộ, nhân dân trong xã, Bhalêê đã từng bước xây dựng và phát triển, bộ mặt nông thôn miền núi ngày càng khởi sắc. Trật tự, an ninh xã hội, biên giới luôn được giữ vững, công tác bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp luôn được quan tâm, gìn giữ và phát huy. Đến nay, 7 thôn của xã đều được đầu tư xây dựng thiết chế văn hóa; có 7 CLB trình diễn trống, chiêng và múa "tâng tung da dá" của thôn và 1 CLB trình diễn trống, chiêng, múa của xã.

Sau phần lễ Nhập làng theo nghi thức truyền thống, đồng bào cùng du khách tham gia các trò chơi dân gian truyền thống

Bhalêê cũng là vùng đất giàu truyền thống cách mạng, truyền thống văn hóa, nơi có đường mòn Hồ Chí Minh huyền thoại đi qua, gần địa điểm Di tích quốc gia đặc biệt Đường Trường Sơn - Đường Hồ Chí Minh. Vùng đất này còn bảo lưu khá nguyên vẹn các giá trị truyền thống tốt đẹp, đặc biệt là sự hiếu khách, tất cả đã tạo nên bản sắc văn hóa bản địa đặc trưng, độc đáo có thể phát triển thành sản phẩm du lịch cộng đồng, thu hút đầu tư và phát triển du lịch, tạo sinh kế bền vững cho người dân.

Năm 2019, thôn Ta Lang được huyện và Dự án Trường Sơn xanh chọn để xây dựng và phát triển làng du lịch cộng đồng, đồng thời được Hiệp hội Du lịch Cộng đồng Việt Nam trao tặng danh hiệu Làng Du lịch cộng đồng tiêu biểu. Năm 2022, với sự hỗ trợ từ Dự án 6, Ta Lang được đầu tư xây dựng Nhà trưng bày và khu đón tiếp khách theo kiến trúc nhà sàn truyền thống. Hiện nay, làng Ta Lang là một trong những điểm đến tại miền núi Quảng Nam được du khách quốc tế và các công ty lữ hành đánh giá cao. Làng định hướng phát triển du lịch dựa trên văn hóa bản địa độc đáo. Để bảo tồn và phát huy lễ hội văn hóa dân gian phục vụ phát triển du lịch đạt kết quả, địa phương cũng xác định gắn bảo tồn và phát huy các giá trị truyền thống với phát triển du lịch, phát huy các giá trị văn hóa làng, các lễ hội truyền thống tốt đẹp của dân tộc Cơ Tu trên địa bàn xã…

Được biết, trong khuôn khổ Dự án 6, huyện Tây Giang đã triển khai nâng cấp và cải tạo Làng Truyền thống Cơ Tu Tây Giang, Làng Văn hóa - Du lịch Cộng đồng thôn Pơ'ning (xã Lăng) và thôn Ta Lang (xã Bha Lêê).■

Thống nhất mua 120 hiện vật trưng bày tại Bảo tàng tỉnh Sóc Trăng

Vừa qua, tại UBND tỉnh Sóc Trăng, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Nguyễn Văn Khởi đã chủ trì cuộc họp Hội đồng thẩm định mua hiện vật Bảo tàng tỉnh Sóc Trăng. Tại cuộc họp, các thành viên Hội đồng đã nghe đại diện lãnh đạo Bảo tàng tỉnh báo cáo kết quả sưu tầm hiện vật trên địa bàn tỉnh Sóc Trăng năm 2024 và tóm tắt nội dung hồ sơ sưu tầm hiện vật đối với hai nội dung là sưu tầm theo Dự án 6 "Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch" và sưu tầm theo Quyết định số 2276/QĐ-UBND, ngày 31.8.2022 của UBND tỉnh về Đề án Bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể quốc gia nghề thủ công truyền thống "Nghề làm bánh Pía" trên địa bàn tỉnh.

Theo báo cáo kết quả, Sóc Trăng đã sưu tầm được tổng cộng 120 hiện vật; trong đó nhóm hiện vật sưu tầm theo Dự án 6 gồm: 5 hiện vật nhạc cụ dân tộc Khmer; 4 hiện vật nhạc cụ dân tộc Hoa; 23 hiện vật liên quan đến nghề truyền thống và có liên quan đến sinh hoạt hằng ngày của dân tộc Khmer; 19 hiện vật liên quan đến nghề truyền thống và các hiện vật có liên quan đến sinh hoạt hằng ngày của dân tộc Hoa... Nhóm hiện vật sưu tầm theo Quyết định số 2276/QĐ-UBND gồm: 63 hiện vật công cụ sản xuất bánh pía; 6 hiện vật là trang phục lao động sản xuất trong nghề làm bánh của người Hoa.

Sau quá trình xem xét, đánh giá, trao đổi, thảo luận về hồ sơ hiện vật, giá trị lịch sử, văn hóa, khoa học, thẩm mỹ và giá mua các hiện vật có trong danh mục dự kiến sưu tầm, Hội đồng đã tiến hành bỏ phiếu thẩm định và thống nhất mua 120/120 hiện vật trên, nhằm phục vụ công tác trưng bày, bảo tồn giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số.

HỒNG HẠNH

Đổi thay ở Xắng Hằng

NGUYỄN LINH - LƯƠNG DIỄN

Từ một bản làng nơi biên viễn khó khăn và đầy thử thách, xuất phát điểm về kinh tế - xã hội thấp, Xắng Hằng (xã Yên Khương, huyện Lang Chánh, tỉnh Thanh Hóa) đang ngày một "thay da đổi thịt" nhờ những chính sách quan tâm của Đảng và Nhà nước…

Gian khó đã lùi xa

Từ trung tâm thành phố Thanh Hóa, vượt hơn 100 km đường đèo dốc, chúng tôi đến với Xắng Hằng vào một ngày đầu đông lạnh giá. Những khúc cua tay áo quanh co và con đường núi hun hút kéo dài tưởng như vô tận. Sau hơn ba giờ băng qua cung đường thử thách, khung cảnh bình yên của bản làng đã hiện ra với những nếp nhà sàn xinh xắn thấp thoáng bên triền đồi, bao quanh bởi đại ngàn hùng vĩ.

Xắng Hằng là nơi sinh sống của 115 hộ đồng bào dân tộc Thái, đã bao đời gắn bó với những rẫy lúa, nương ngô. Người dân nơi đây từng phải chịu nhiều khó khăn bởi thiếu đất sản xuất, khí hậu khắc nghiệt và điều kiện tự nhiên không thuận lợi. Với nỗ lực vượt khó vươn lên và sự quan tâm sâu sát của chính quyền địa phương, những năm qua, diện mạo của bản làng đã có nhiều đổi thay, thiếu ăn, thiếu mặc đã lùi xa.

Anh Lò Văn Nhẫn, một trong những người dân Xắng Hằng không khỏi xúc động khi nhớ lại cái thủa gian khó mà bản làng đã trải qua. Anh kể, trước kia, đường vào bản chỉ là những lối mòn gập ghềnh, mùa mưa thì lầy lội, mùa khô thì bụi mù. Không có điện lưới, khi màn đêm buông xuống, ánh sáng duy nhất chỉ le lói hắt ra từ những chiếc đèn dầu. Giờ đây, Xắng Hằng đã đổi thay nhiều lắm. Điện được kéo về tận các nếp nhà, lối mòn sống trâu ngày trước được thay bằng đường bê tông phẳng lỳ. Cuộc sống của bà con ngày càng ổn định, ấm no, hạnh phúc…

Chiến sĩ Đồn Biên phòng Yên Khương luôn sát cánh hỗ trợ đồng bào triển khai các mô hình kinh tế mới, cũng như đảm bảo an ninh trật tự đường biên

"Ký ức không thể quên là trận lũ năm 2017, mưa lớn kéo dài suốt nhiều ngày, lũ từ trên núi đổ xuống dữ dội, chỉ trong chốc lát đã cuốn phăng trường học, nhà cửa, ruộng nương, vườn tược... Nhìn cảnh hoang tàn, tang thương sau bão lũ, ai cũng nghĩ đây chính là ngày tận thế", anh Nhẫn hồi tưởng.

Sau trận lũ là chuỗi thời gian đầy thử thách với dân bản Xắng Hằng. Không có trường cho trẻ em đến lớp, những gia đình mất nhà phải dựng tạm lều để ở, nương rẫy bị vùi lấp khiến cuộc sống bội phần khó khăn. "Nhiều người suy sụp tưởng không thể nào gượng dậy được", anh Nhẫn kể lại mà ánh mắt vẫn còn pha chút bàng hoàng.

Thế nhưng, nhờ sự hỗ trợ kịp thời của Đảng, Nhà nước và chính quyền địa phương, tia sáng hy vọng đã lóe lên giữa những ngày gian khó. "Ngay sau trận lũ, các đoàn cứu trợ đã nhanh chóng đến với bản, mang theo lương thực, nhu yếu phẩm và vật liệu dựng nhà. Sau đó, chính sách hỗ trợ tái thiết cũng được triển khai, từ xây dựng trường học, làm đường giao thông đến hỗ trợ giống cây trồng và vốn vay cho người dân tái sản xuất…", anh Nhẫn cho biết.

Chỉ sau thời gian ngắn, Xắng Hằng đã dần hồi phục. Ngôi trường mới khang trang mọc lên ở vị trí an toàn hơn, những con đường bê tông thay thế cho lối mòn ngày trước, và nương rẫy xanh mướt lại phủ đầy sắc màu của sự sống. "Chúng tôi đã vực dậy từ trong khó khăn và bắt đầu một hành trình mới tốt đẹp hơn", anh Nhẫn xúc động nói.

Niềm tin vào tương lai đổi mới

Những năm trở lại đây, Xắng Hằng đã nhận được sự hỗ trợ thiết thực từ các chương trình phát triển vùng đồng bào dân tộc thiểu số (DTTS). Điện, đường, trường, trạm được đầu tư đồng bộ ở bản. Đặc biệt, năm 2019, Xắng Hằng đã được công nhận là bản đạt chuẩn Nông thôn mới.

Nỗ lực trong triển khai các chương trình, chính sách của Đảng và Nhà nước cũng đã thay đổi tư duy sản xuất của người dân, tạo động lực cho họ chủ động vươn lên. Từ những mô hình chăn nuôi nhỏ lẻ, giờ đây, bà con đã mạnh dạn vay vốn đầu tư vào mô hình kinh tế quy mô hơn. Tiêu biểu là gia đình ông Ngân Văn Hành, nhờ chuyển từ canh tác truyền thống sang nuôi gia súc sinh sản, đến nay đàn trâu của ông đã phát triển lên 8 con, mang lại thu nhập gần 100 triệu đồng mỗi năm. Ông Hành chia sẻ: "Con trâu là đầu cơ nghiệp, chúng giúp tôi vững tâm trong hành trình thoát nghèo".

Nằm sát biên giới với Lào, bản Xắng Hằng và bản Cân (huyện Sầm Tớ, tỉnh Hủa Phăn, nước bạn Lào) có mối quan hệ gắn bó sâu sắc. Hai bản thường xuyên hỗ trợ nhau giống cây trồng, kỹ thuật canh tác và cùng tổ chức các hoạt động văn hóa, thể thao. Từ năm 2013, mối quan hệ này càng được củng cố khi hai bản kết nghĩa anh em, cùng bảo vệ đường biên giới, giữ gìn an ninh khu vực.

Dù đã đạt được nhiều kết quả tích cực, Xắng Hằng vẫn đang phải đối mặt với thách thức lớn về đất sản xuất. Người dân mong muốn được giao thêm diện tích đất rừng để canh tác, giúp họ ổn định sinh kế, gắn bó với quê hương.

Bên cạnh phát triển kinh tế, nhiệm vụ giữ gìn an ninh biên giới cũng là trọng tâm. Trung tá Bàn Văn Tuấn, Chính trị viên Đồn Biên phòng Yên Khương khẳng định: "Xắng Hằng luôn là điểm sáng trong việc giữ gìn an ninh biên giới".

"Với sự hỗ trợ từ các chương trình, dự án đối với vùng DTTS, chúng tôi tin rằng, bản Xắng Hằng nói riêng và xã biên giới Yên Khương nói chung sẽ ngày càng vươn lên. Bản làng không chỉ đẹp hơn mà còn đáng sống hơn", ông Lò Ngọc Tuyến, Phó Chủ tịch UBND xã Yên Khương khẳng định. ■

Mang thể thao đến với trẻ khuyết tật

Thể thao từ lâu đã không chỉ là sân chơi dành riêng cho người khỏe mạnh mà là quyền lợi của tất cả mọi người, bao gồm cả trẻ em khuyết tật - những "chiến binh dũng cảm" đang từng ngày vượt qua giới hạn của bản thân để hòa nhập với xã hội.

Nhân dịp Ngày Quốc tế Người Khuyết tật 3.12, dự án Vietnam Parasports - một dự án truyền thông phi lợi nhuận với mục tiêu nâng cao nhận thức xã hội về vai trò của thể thao trong cuộc sống của người khuyết tật (được thực hiện bởi nhóm sinh viên trường Đại học FPT Hà Nội) đã tổ chức Chương trình "Những chiến binh của tương lai" nhằm đưa thể thao đến gần hơn với trẻ em khuyết tật tại Trung tâm Phục hồi chức năng Người khuyết tật Thụy An (Hà Nội).

Anh Nguyễn Minh Quân, thành viên Dự án cho biết: "Trẻ em khuyết tật thường đối mặt với nhiều thách thức, không chỉ về mặt thể chất mà còn tinh thần và xã hội. Chính vì vậy, thể thao đóng vai trò quan trọng trong việc cải thiện chất lượng cuộc sống của các em. Qua việc tham gia các hoạt động thể thao, sức khỏe các em được cải thiện rõ rệt, năng động hơn, giảm nguy cơ mắc các bệnh liên quan đến vận động kém. Đối với trẻ em khuyết tật, thể thao còn mang ý nghĩa lớn lao hơn khi trở thành cây cầu nối giúp các em vượt qua giới hạn bản thân, hòa nhập với cộng đồng và khám phá những tiềm năng mà mình chưa từng được khai phá. Tại Trung tâm Phục hồi chức năng Người khuyết tật Thụy An, chúng tôi đã giới thiệu bộ môn boccia - một môn thể thao dành riêng cho người khuyết tật, đồng thời trao tặng dụng cụ thể thao giúp trẻ em tiếp cận gần hơn với thể thao".

Cũng theo anh Minh Quân, mỗi dạng khuyết tật lại có những đặc điểm khác nhau, và thể thao cũng được điều chỉnh để phù hợp với từng nhóm trẻ. Chẳng hạn, trẻ khiếm thị có thể thử sức với các môn bóng đá khiếm thị hay Judo; trẻ khuyết tật vận động thường phát triển tốt hơn qua bơi lội hoặc bóng bàn; đặc biệt, đối với trẻ bại não và trẻ em khuyết tật nặng, boccia là một môn thể thao rất phù hợp. Boccia không chỉ mang tính giải trí mà còn hỗ trợ các em phát triển kỹ năng vận động tinh, cải thiện sự phối hợp cơ thể và nâng cao khả năng tập trung. Đây là môn thể thao đòi hỏi sự khéo léo và chiến thuật, không cần quá nhiều vận động mạnh, nên rất lý tưởng cho trẻ khuyết tật vận động hạn chế. Qua những trận đấu, các em học cách kiểm soát cơ thể, rèn luyện tính kiên nhẫn và phát triển tinh thần đồng đội. Hơn nữa, việc được tham gia thi đấu và giao lưu với bạn bè đồng trang lứa giúp các em khơi dậy sự tự tin, xóa tan cảm giác tự ti hay cô lập. Môn thể thao này không chỉ giúp trẻ rèn luyện cơ thể mà còn là một phương tiện để các em khám phá niềm vui và giá trị bản thân.

Các em hào hứng chơi boccia

THY DUNG

GIẢI VÔ ĐỊCH TEQBALL THẾ GIỚI 2024:

Sự kiện mang đậm dấu ấn văn hóa

● **THU SÂM; ảnh: DŨNG PHƯƠNG**

Trao đổi với phóng viên *Văn Hóa*, Cục trưởng Cục Thể dục thể thao (TDTT) Đặng Hà Việt cho biết, xu hướng chung của thế giới hiện nay là biến các sự kiện thể thao thành các sự kiện mang đậm dấu ấn văn hóa, từ đó quảng bá, xúc tiến cho du lịch. Thể thao Việt Nam cũng đang đi theo định hướng đó và Giải vô địch Teqball thế giới, đang được tổ chức tại TP.HCM là một trong những giải đấu đi tiên phong cho việc này.

Tạo ấn tượng mạnh mẽ

Trên khán đài di động tại phố đi bộ Nguyễn Huệ, TP.HCM, đông đảo du khách quốc tế đã thích thú khi được xem các VĐV Teqball đỉnh cao của thế giới thi đấu với những màn santo đẹp mắt hay những động tác đánh đầu đẳng cấp mang đậm dấu ấn của xứ sở Samba.

Hai cô bạn Patrycja và Magdelena đến từ Ba Lan cho biết, lần đầu tiên họ tới du lịch, khám phá đất nước và con người Việt Nam và cũng thật may mắn đúng dịp TP.HCM tổ chức Giải Teqball thế giới nên 2 cô gái tranh thủ tới xem. Không khí mát mẻ cùng cảnh quan tươi đẹp tại phố đi bộ Nguyễn Huệ đã làm cho họ thực sự thoải mái. "Tôi thấy công tác tổ chức giải đấu rất chuyên nghiệp, có chỗ ngồi tốt cho du khách. Đất nước các bạn nên tổ chức thêm nhiều giải đấu tầm cỡ như này để những khách du lịch như chúng tôi có thêm sự trải nghiệm thú vị khi đến thăm Việt Nam", Patrycja nói.

Dù cơn mưa lớn cuối buổi chiều 4.12 đã khiến nhiều tuyến đường ở TP.HCM bị ùn tắc nhưng không vì thế mà ngăn được đông đảo người dân thành phố và du khách đến với Lễ khai mạc giải đấu tổ chức tại phố đi bộ Nguyễn Huệ. Đông đảo du khách đã thích thú, trầm trồ với màn trình chiếu Mapping với chủ đề: Việt Nam xin chào!

Sau màn Mapping, ban tổ chức giải đấu đã đưa bước chân du khách lạc lối vào không gian văn hóa đầy ấm áp với chủ đề Ngôi nhà phương Đông. Tại đây du khách được thưởng thức những tách trà ấm nóng mang hương vị đậm đà của xứ chè Thái Nguyên hay vị chát nhẹ, quyện hương sen mang nét tinh hoa, tao nhã của người Hà Nội, hoặc nét đặc trưng của trà Cung đình Huế. Ông Gábor Borsányi, Chủ tịch Liên đoàn Teqball thế giới tỏ rõ sự thích thú khi được khám phá văn hóa Việt Nam tại Ngôi nhà phương Đông, thưởng lãm nghệ thuật viết thư pháp, ngâm nga trà Thái Nguyên và tỉ mẩn bóc kẹo lạc thưởng thức vị chát ngọt của trà hòa quyện trong vị ngọt, thơm của kẹo lạc.

Trả lời phỏng vấn Báo *Văn Hóa,* Chủ tịch Liên đoàn Teqball thế giới cho biết, ông rất ấn tượng với không gian văn hóa của giải: "Thật là tuyệt vời khi chúng tôi được khám phá những nét văn hóa độc đáo của các bạn. Các bạn đã rất sáng tạo khi tổ chức không gian văn hóa song hành cùng giải đấu. VĐV các nước đến đây chắc chắn sẽ có những trải nghiệm thú vị, không chỉ thi đấu thể thao mà họ còn được trải nghiệm ẩm thực và những nét văn hóa đặc sắc của đất nước Việt Nam. Giải đấu sẽ là dịp quảng bá rất tốt cho văn hóa của đất nước các bạn. Điều nữa tôi ấn tượng là công tác tổ chức giải, dù mới lần đầu tổ chức giải nhưng Việt Nam tổ chức rất chuyên nghiệp, bài bản".

Các trận đấu diễn ra sôi nổi, đẹp mắt

Sau khi thưởng thức không gian văn hóa trong ngôi nhà phương Đông, các VĐV, HLV, du khách và người dân thành phố cũng đã được thưởng thức lễ khai mạc giải với điểm nhấn là chương trình nghệ thuật, đưa người xem đi khắp dọc dài đất nước với những nét văn hóa đặc sắc của các vùng miền. Cùng với đó hình ảnh một thành phố trẻ trung, năng động, đầy sáng tạo cũng được thể hiện qua màn biểu diễn các nghệ sĩ.

Chủ tịch Liên đoàn Teqball thế giới (ngoài cùng bên trái) thưởng thức nghệ thuật thư pháp và trà Thái Nguyên của Việt Nam

Thúc đẩy sự đoàn kết và tình hữu nghị

Theo Phó Chủ tịch UBND TP.HCM Trần Thị Diệu Thúy, TP.HCM vinh dự là đơn vị được lựa chọn đăng cai giải đấu tầm cỡ thế giới với sự tham gia của 95 quốc gia và vùng lãnh thổ từ các châu lục trên thế giới. Giải đấu là một bước tiến quan trọng trong việc phát triển thể thao, nâng cao giá trị văn hóa, đồng thời qua giải đấu sẽ góp phần cho nhân dân Việt Nam nói chung cũng như người dân TP.HCM nói riêng hiểu biết nhiều hơn đến môn thể thao mạnh mẽ, đẹp mắt và đầy sức hấp dẫn này.

"Giải vô địch Teqball thế giới năm 2024 không đơn thuần là một cuộc thi thể thao, đây là dịp để các quốc gia, các dân tộc giao lưu, kết nối và chia sẻ những giá trị tốt đẹp của thể thao - một lĩnh vực luôn mang trong mình tinh thần đoàn kết, tôn trọng, công bằng và văn minh. Thể thao chính là cầu nối quan trọng giúp chúng ta vượt qua mọi rào cản, vượt lên trên sự khác biệt về văn hóa, ngôn ngữ và quốc gia. Giải đấu này là minh chứng sống động cho tinh thần thể thao cao thượng, nơi những vận động viên từ khắp nơi trên thế giới hội tụ, thi đấu không chỉ vì chiến thắng mà còn để thúc đẩy sự đoàn kết và tình hữu nghị giữa các dân tộc", Phó Chủ tịch UBND TP.HCM nhấn mạnh.

Teqball đang trở thành môn thể thao đầy sức hút, một bộ môn kết hợp giữa bóng đá và bàn bóng, đang phát triển mạnh mẽ và có mặt ở nhiều quốc gia trên thế giới, Phó Chủ tịch UBND TP.HCM hy vọng qua sự kiện lần này, phong trào Teqball sẽ được phát triển rộng rãi hơn trên phạm vi cả nước. "Chúng tôi cam kết sẽ tiếp tục tạo điều kiện thuận lợi để các thế hệ trẻ, cộng đồng yêu thích thể thao có thể tham gia và phát triển môn thể thao này. Và tôi tin rằng sau giải, Teqball sẽ trở thành một phần không thể thiếu trong phong trào thể thao của TP.HCM và Việt Nam", bà Diệu Thúy mong muốn.

Lần đầu tiên tổ chức giải đấu thế giới với quy mô lên tới 95 quốc gia và vùng lãnh thổ, thành phố mang tên Bác xem đây là cơ hội để Việt Nam và thành phố khẳng định vai trò trong cộng đồng thể thao quốc tế, mà còn là dịp để giới thiệu văn hóa, con người Việt Nam tới bạn bè quốc tế. Những hoạt động văn hóa, nghệ thuật và giao lưu tại các khu trưng bày, triển lãm, không gian văn hóa Ngôi nhà phương Đông và sự nhiệt tình, hiếu khách của người dân TP.HCM hy vọng sẽ là những trải nghiệm khó quên đối với các vị khách quốc tế.

Tổng Lãnh sự Hungary tại TP.HCM, ông Gábor Lehőcz cũng chia sẻ, môn thể thao nổi tiếng thế giới này là một phát minh của Hungary, không chỉ nhận được sự hoan nghênh của quốc tế mà còn trở thành một yếu tố đóng góp đáng kể cho sự phát triển của thể thao, văn hóa và du lịch tại Việt Nam. "Chúng tôi tin tưởng rằng giải vô địch sẽ nâng cao hơn nữa danh tiếng toàn cầu của thành phố thông qua sự tham gia của các vận động viên quốc tế và người hâm mộ nhiệt thành. Giải vô địch Teqball thế giới năm 2024 là sự kiện quan trọng trong ngoại giao thể thao và mối quan hệ song phương vô cùng thành công 75 năm qua giữa Việt Nam và Hungary. Là giải đấu lớn nhất từ trước đến nay, giải đấu hứa hẹn sẽ thu hút nhiều quốc gia trên khắp thế giới, đặc biệt là với sự phủ sóng rộng rãi của các kênh truyền hình EuroSport và EPSL", Tổng lãnh sứ quán Hungary tại TP.HCM nhấn mạnh.

Chủ tịch Liên đoàn Teqball thế giới ông Gábor Borsányi đánh giá, Teqball không chỉ là một môn thể thao mà còn là một cây cầu nối liền các nền văn hóa và con người, một cây cầu nối giữa Việt Nam và thế giới. "Trong tuần lễ này, chúng ta sẽ chứng kiến những trận đấu gay cấn và những khoảnh khắc đẹp sẽ in đậm trong tâm trí du khách. Cùng nhau chúng ta không chỉ làm nên lịch sử mà còn xây dựng một di sản của tình bạn và cảm hứng. Hãy trân trọng từng khoảnh khắc này", Chủ tịch Liên đoàn Teqball thế giới nói.

Giải đấu sẽ bế mạc vào ngày 8.12 và chắc chắn sẽ để lại những dư vị ngọt ngào cho các HLV, VĐV đến từ 95 quốc gia và vùng lãnh thổ trên thế giới, cũng như người dân và du khách TP.HCM.■

ASEAN CUP 2024

Nhiều nhân tố mới đáng chờ đợi

● **KHẢI HƯNG**

Đội tuyển Việt Nam kết thúc chuyến tập huấn tại Hàn Quốc bằng thành tích toàn thắng trước 3 đối thủ CLB Ulsan Citizen (2-0), Daegu FC (2-0) và Jeonbuk (3-1). Đó là tín hiệu tích cực trước thềm ASEAN Cup 2024. Ngoài ra là sự bổ sung 3 cầu thủ Nam Định, bao gồm Nguyễn Văn Vĩ, Nguyễn Văn Toàn và cầu thủ nhập tịch Nguyễn Xuân Son.

HLV Kim Sang-sik đang có nhiều gương mặt chất lượng trong tay

An tâm trục giữa

Bên cạnh kết quả tốt, HLV Kim Sang-sik ghi nhận: "Tôi thấy kỹ năng của các cầu thủ ngày càng tốt hơn, chiến thuật và kỹ thuật của đội cũng có nhiều cải thiện. Các cầu thủ Việt Nam có niềm đam mê bóng đá rất mãnh liệt cũng như có ý chí và động lực mạnh mẽ. Tôi hài lòng với điều đó. Mục tiêu của đội tuyển là tiến đến trận chung kết của giải. Đó là niềm mong đợi của tất cả người hâm mộ Việt Nam, của toàn đội và của bản thân tôi. Để làm được điều đó, chúng tôi cần phải nỗ lực hết mình bắt đầu từ trận khai màn gặp đội tuyển Lào và cố gắng giành chiến thắng trong mọi trận đấu".

Trong chuyến tập huấn, vị chiến lược gia người Hàn Quốc đã sử dụng 28/30 cầu thủ, sử dụng 6 đội hình khác nhau trong 3 trận đấu. Nguyễn Quang Hải và Doãn Ngọc Tân là hai cái tên để lại được nhiều dấu ấn. Quang Hải đóng góp 2 bàn thắng và cho thấy đang lấy lại phong độ cao. Từ thời điểm xuất ngoại, phong độ của tài năng sáng giá hàng đầu của bóng đá Việt Nam hiện tại có phần sa sút và không thể hiện được nhiều dưới thời HLV Philippe Troussier. Sự "hồi sinh" của cầu thủ đang khoác áo CAHN là điều rất đáng chờ đợi. Đánh giá công tâm, Hải "con" vẫn là nhân tố có khả năng tạo đột biến bậc nhất của bóng đá Việt Nam, với cái chân trái cực khéo và kỹ thuật cá nhân tuyệt hảo.

Về phần Doãn Ngọc Tân, sự hiện diện của tân binh này đem đến sinh khí mới cho tuyến giữa ĐTQG. Lối chơi máu lửa, quyết liệt và khả năng hoạt động cường độ cao trên khắp mặt sân của "máy quét" này đã đem đến sự cân bằng cho hàng tiền vệ, yếu tố đội tuyển Việt Nam rất thiếu sau khi Đỗ Hùng Dũng sa sút phong độ vì tuổi tác. Ngoài Quang Hải và Ngọc Tân, Hoàng Đức và Lê Phạm Thành Long cũng thi đấu ổn định, tạo nên sự cạnh tranh chất lượng cho các vị trí tiền vệ trung tâm.

Ở vị trí trung vệ, Bùi Hoàng Việt Anh, Nguyễn Thanh Bình hay Bùi Tiến Dũng cũng thi đấu ổn định khi giúp cho tuyển Việt Nam chỉ nhận 1 bàn thua sau 3 trận tại Hàn Quốc. Những tuyển thủ này đều đang ở độ tuổi chín muồi của sự nghiệp và cần nói thêm là khá có duyên ghi bàn từ cấp CLB đến ĐTQG. Trên hàng công, HLV Kim Sang-sik đang có trong tay 2 sự lựa chọn chất lượng cho vị trí trung phong là Nguyễn Tiến Linh và Nguyễn Xuân Son. Tiến Linh đang thể hiện hiệu suất ghi bàn ấn tượng trong khi Xuân Son là sự xuất hiện đáng chờ đợi, với đẳng cấp đã được chứng minh của chân sút vua phá lưới V.League. Trong khung gỗ, đội tuyển Việt Nam cũng có gương mặt đáng tin cậy là Nguyễn Filip. Như vậy, có thể nhận định HLV Kim Sang-sik có thể phần nào an tâm về trục xương sống của đội tuyển Việt Nam tại ASEAN Cup 2024.

Cuộc chiến giành vị trí tại hành lang

Nếu như trục giữa đội tuyển Việt Nam đã ổn định nhân sự thì ở hai hành lang, các vị trí hậu vệ biên và tiền đạo cánh, còn nhiều ẩn số. Ở vị trí hậu vệ cánh, cầu thủ vừa được gọi bổ sung Nguyễn Văn Vĩ là cái tên đáng chờ đợi để giải quyết bài toán bên hành lang trái. So với Khuất Văn Khang, cầu thủ của Nam Định có khả năng phòng ngự tốt hơn. Bên cánh đối diện là cuộc cạnh tranh giữa Vũ Văn Thanh, Phạm Xuân Mạnh, Hồ Tấn Tài và Trương Tiến Anh. Trong 4 cái tên này, Tiến Anh là cầu thủ được HLV Kim Sang-sik sử dụng nhiều nhất trong chuyến tập huấn (góp mặt đủ 3 trận). Cầu thủ 25 tuổi này lên công về thủ đều đặn, nhịp nhàng và sở hữu khả năng tạt bóng ổn định. Vũ Văn Thanh lại dày dạn kinh nghiệm và bùng nổ hơn nhờ những pha sút xa uy lực. Trong khi đó, Phạm Xuân Mạnh và Hồ Tấn Tài đa năng hơn, có thể chơi ở cả vị trí trung vệ lệch.

Trên hàng công, có hai phương án đang được đề cập đến. Thứ nhất, HLV Kim Sang-sik có thể sử dụng cặp trung phong Tiến Linh - Xuân Son nhằm tận dụng khả năng săn bàn của cả hai chân sút chất lượng cao này. Bộ đôi này cũng không phải đáng ngại về chuyện giẫm chân, vì Tiến Linh là mẫu tiền đạo "tĩnh", chuyên làm tường và hoạt động trong vòng cấm, còn Xuân Son hoạt động rộng hơn, có khả năng cầm bóng đột phá lẫn dứt điểm từ xa. Bản thân cầu thủ nhập tịch này cũng tỏ ra rất quyết tâm khi được triệu tập: "Tôi muốn nói đây là giấc mơ mà mình theo đuổi bấy lâu nay. Đây cũng là lần đầu tiên trong sự nghiệp được gọi lên đội tuyển quốc gia. Tôi rất xúc động và muốn cảm ơn mọi người rất nhiều. Tôi sẽ cố gắng hết sức phục vụ cho đội tuyển, làm rạng danh CLB Nam Định". Trong trường hợp đội tuyển Việt Nam sử dụng đội hình 3 tiền đạo, Xuân Son cũng có thể dạt biên.

Ở vị trí tiền đạo lệch, Phạm Tuấn Hải và Bùi Vĩ Hào gần như chắc suất. Cuộc cạnh tranh còn lại là giữa những cái tên Đinh Thanh Bình, Nguyễn Văn Toàn. Về cơ bản HLV Kim Sang-sik đang có nhiều lựa chọn chất lượng cho mọi vị trí và phần nào định hình được bộ khung. Việc nhà cầm quân người Hàn Quốc đặt mục tiêu lọt vào đến chung kết, nhất là trong bối cảnh Indonesia sử dụng đội hình nhiều cầu thủ trẻ và Thái Lan thiếu nhiều cựu binh, có thể đánh giá khả thi.■

TIN **THỂ THAO**

Bơi, nhảy cầu tham dự giải Đông Nam Á

Tại Giải bơi, nhảy cầu vô địch các nhóm tuổi Đông Nam Á 2024 diễn ra tại Bangkok (Thái Lan) đến 9.12, đội tuyển Việt Nam dự tranh với 50 VĐV, trong đó có 42 VĐV bơi và 8 VĐV nhảy cầu. Đáng chú ý, tuyển bơi có sự góp mặt của những tên tuổi nổi bật như Nguyễn Quang Thuấn, Nguyễn Thúy Hiền, Mai Trần Tuấn Anh, Dương Văn Hoàng Quy, Vũ Thị Phương Ánh... trong đó Quang Thuấn và Thúy Hiền là 2 gương mặt được kỳ vọng nhiều nhất.

Trong năm nay, đội bơi Việt Nam đã dự giải vô địch các nhóm tuổi châu Á 2024 ở Philippines và giành thành tích ấn tượng với 15 HCV, 22 HCB, 30 HCĐ.

L.VŨ

Tuyển Taekwondo giành 3 HCV thế giới

Tại Giải Taekwondo quyền vô địch thế giới 2024 vừa diễn ra ở Hồng Kông (Trung Quốc), đội tuyển quyền Taekwondo Việt Nam đã giành 3 HCV. Theo đó, những tấm HCV có được đến từ nội dung đồng đội sáng tạo nhóm tuổi trên 17 của Hồ Thanh Ân, Nguyễn Ngọc Minh Hy, Trần Đăng Khoa, Nguyễn Thanh Hiền Linh, Nguyễn Thị Y Bình và Trần Phương Nhung; nội dung đồng đội nữ U50 của Châu Tuyết Vân, Nguyễn Thị Lệ Kim và Liên Thị Tuyết Mai; nội dung biểu diễn đôi nam, nữ nhóm tuổi U50 của Châu Tuyết Vân và Nguyễn Thiên Phụng.

Chung cuộc, Việt Nam giành 3 HCV, 2 HCB và 5 HCĐ. Thành tích này giúp tuyển Việt Nam xếp hạng 4 toàn đoàn sau Hàn Quốc (17 HCV), Mỹ (8 HCV) và Đài Bắc Trung Hoa (4 HCV).

L.H

Futsal nữ chuẩn bị cho giải châu Á

Đội tuyển Futsal nữ Việt Nam đang "rèn quân" tại TP.HCM với 12 cầu thủ vừa vô địch giải Đông Nam Á để chuẩn bị cho vòng loại Futsal nữ châu Á 2025 vào giữa tháng 1 tới ở Myanmar. Dự kiến ngày 15.12, sau khi giải bóng đá nữ Cúp Quốc gia 2024 kết thúc, Ban huấn luyện đội sẽ gọi bổ sung khoảng 8 cầu thủ để tăng cường lực lượng cho đội. Trong tuần đầu tiên, các cầu thủ chủ yếu tập các nội dung rèn kỹ chiến thuật vào buổi sáng và tập thể lực, chiến thuật vào các buổi chiều.

Dự kiến, sau khi toàn đội đủ quân, ban huấn luyện sẽ có kế hoạch cho toàn đội thi đấu giao hữu, rà soát lực lượng.

H.V

Quang Liêm thi đấu giải thế giới

Dự kiến vào cuối tháng 12, Siêu Đại kiện tướng Lê Quang Liêm sẽ cùng đội tuyển cờ vua Việt Nam thi đấu tại Giải vô địch cờ nhanh, cờ chớp thế giới 2024 ở Mỹ. Đây là giải đấu mà năm 2013 Quang Liêm đã đoạt chức vô địch cờ chớp.

Vào đầu tháng 12 vừa qua, Quang Liêm có mặt tại TP.HCM dự giải cờ Kpnest 2024 và giành ngôi á quân. Trước đó hồi tháng 9 năm nay, kỳ thủ sinh năm 1991 đã cùng tuyển cờ vua Việt Nam thi đấu tại giải đồng đội thế giới Olympiad 2024 ở Hungary.

V.H

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 33 ngõ 294/2 Kim Mã, Q. Ba Đình, Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 370/GP-BTTTT ngày 05/7/2016 của Bộ Thông tin và Truyền thông

● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, P. Võ Thị Sáu, Q.3, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Phương Sài, TP Nha Trang, Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, Q. Sơn Trà, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798

● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam

GIÁ: 5.000đ

Beyoncé - Ngôi sao pop vĩ đại nhất thế kỷ XXI

● CHI MAI

Ca sĩ Beyoncé vừa được *Billboard* bình chọn là Ngôi sao Pop vĩ đại nhất thế kỷ 21. Tạp chí này nhận định Beyoncé có "sự ảnh hưởng không thể đong đếm" đến nền công nghiệp âm nhạc và các nghệ sĩ khác, gây ấn tượng bằng "tài năng thiên bẩm vượt trội" với tư cách ca sĩ và nghệ sĩ biểu diễn.

Danh sách "Ngôi sao Pop vĩ đại nhất thế kỷ XXI" là bảng xếp hạng 25 nghệ sĩ Pop xuất sắc trong 25 năm qua do *Billboard* bình chọn dựa trên các tiêu chí về thành tích sự nghiệp, danh mục bài hát và di sản âm nhạc. Tạp chí bắt đầu công bố kết quả đếm ngược từ tháng 8. Beyoncé đứng đầu bảng xếp hạng 25 nghệ sĩ pop xuất sắc 25 năm qua do *Billboard* bình chọn, xếp trên Taylor Swift và Rihanna.

Nhà báo Andrew Unterberger của *Billboard* nhận xét trong bài tôn vinh: "Có lẽ yếu tố quan trọng nhất là khả năng độc đáo của Beyoncé trong việc làm nên những khoảnh khắc đáng nhớ: Tạo ra các dấu ấn không thể xóa nhòa trong lịch sử văn hóa đại chúng suốt một phần tư thế kỷ vươn đến đỉnh cao. Và trước hết, tất cả đều mang đậm bản sắc Beyoncé".

Beyoncé, 43 tuổi, trở thành ngôi sao quốc tế từ cuối thập niên 1990 với tư cách thành viên Destiny's Child - một trong những nhóm nhạc nữ có lượng album bán chạy nhất thế giới bấy giờ. Năm 2003, cô ra mắt album solo đầu tiên *Dangerously in Love* trong thời gian ban nhạc ngưng hoạt động. Đĩa nhạc giữ vị trí đầu bảng xếp hạng *Billboard Hot 200*, mở đường cho bảy album tiếp theo đạt thành tích tương tự.

Theo *USA Today*, Beyoncé là một trong những nghệ sĩ biểu diễn âm nhạc ăn khách nhất mọi thời, đoạt nhiều giải thưởng danh giá như giải *Billboard,* MTV, American Music Award. Cô cũng là người giành nhiều đề cử Grammy nhất với 99 lần tính từ thời hoạt động trong nhóm Destiny's Child và The Carters (cùng Jay-Z), đạt kỷ lục thắng nhiều nhất với 32 cúp. Nhiều hãng tin gọi cô là nghệ sĩ của thập niên trong những năm 2000 và 2010. Tạp chí Forbes từng hai lần vinh danh cô là Phụ nữ quyền lực nhất làng giải trí thế giới vào năm 2015 và 2017.

Cuối tháng 3, Beyoncé phát hành album thứ tám *Cowboy Carter*, trở thành nữ nghệ sĩ da màu đầu tiên giữ vị trí đầu bảng *Billboard 100* thể loại nhạc đồng quê. Doanh thu tuần đầu bán hơn 400.000 bản, là đĩa nhạc được nghe nhiều nhất trên Spotify vào ngày đầu ra mắt. Cô nhận 11 đề cử Grammy cho màn tái xuất này.

Ngoài âm nhạc, nghệ sĩ còn tạo dấu ấn trong lĩnh vực phim với các dự án *The Pink Panther* (2006), *Cadillac Records* (2008), *Obsessed* (2009). Cô từng nhận đề cử Quả cầu Vàng khi đóng Deena Jones, ca sĩ chính trong nhóm nhạc hư cấu Dreams, trong phim *Dreamgirls* (2006). Dù vậy, tạp chí *Billboard* cho rằng thành tựu điện ảnh của Beyoncé không thể so sánh với sự nghiệp âm nhạc. Cô gác lại công việc diễn xuất suốt 15 năm qua.

Theo một báo cáo của *Forbes,* chuyến lưu diễn năm 2023 của Beyoncé mang tên *Renaissance World Tour,* được cho là có thể mang lại doanh thu bán vé khoảng 2,1 tỉ USD sau khi kết thúc. Điều đó đồng nghĩa với việc, *Renaissance World Tour* sẽ trở thành chương trình biểu diễn đường trường có doanh thu cao nhất mọi thời đại, nhiều hơn khoảng 500 triệu USD so với chuyến đi hiện đang ở vị trí số 1 *Eras Tour* của Taylor Swift. *Renaissance World Tour* là chuyến lưu diễn solo thứ 9 của Beyoncé, sau 7 năm kể từ *The Formation World Tour* năm 2016.

Trước khi được vinh danh là "Ngôi sao Pop vĩ đại nhất thế kỷ XXI", Beyoncé xếp hạng thứ 8 trong danh sách 200 ca sĩ vĩ đại nhất mọi thời đại của tạp chí *Rolling Stone* năm 2023, chỉ xếp sau Stevie Wonder, Ray Charles, Mariah Carey, Billie Holiday, Sam Cooke, Whitney Houston và ở vị trí số 1 là Aretha Franklin.

Năm ngoái, *Billboard* xếp cô nằm trong danh sách những nghệ sĩ vĩ đại nhất mọi thời đại. Tạp chí Time liệt kê cô trong danh sách 100 người có ảnh hưởng nhất thế giới năm 2013 và 2014. *Forbes* cũng gọi cô là "Nữ nghệ sĩ quyền lực nhất làng giải trí" năm 2015. Năm 2016, Beyoncé xuất hiện ở vị trí thứ 6 trong danh sách Nhân vật của năm.

Beyoncé là Ngôi sao Pop vĩ đại nhất thế kỷ XXI Ảnh: KEVIN MAZUR/WIREIMAGE

Tầm ảnh hưởng của Beyoncé không chỉ tác động tới văn hóa đại chúng mà còn trở thành một biểu tượng thành công của người da màu ở Mỹ. Âm nhạc của cô không tập trung vào một đối tượng mà hướng đến đông đảo khán giả. Qua mỗi album, Beyoncé đều tôn vinh một đối tượng khác nhau trong xã hội Mỹ. Phụ nữ, cộng đồng da màu, tầng lớp bình dân và cả LGBTQ, những người yếu thế trong xã hội đều là những đối tượng mà Beyoncé hướng tới trong âm nhạc.

Về đời tư, Beyoncé cũng có một cuộc hôn nhân đáng ngưỡng mộ với rapper, nhà sản xuất âm nhạc Jay-Z. Chồng cô cũng có mặt trong bảng bình chọn của *Billboard*, giữ hạng 16. Trước khi cưới nhau, Beyoncé và Jay-Z được tạp chí *Time* liệt kê vào danh sách những cặp đôi quyền lực nhất trong 100 người có ảnh hưởng nhất năm 2006. Forbes gọi họ là "cặp đôi có thu nhập hàng đầu Hollywood". Theo một báo cáo, tổng giá trị tài sản của cả hai lên tới 1,9 tỉ USD. Theo đó, riêng Beyoncé sở hữu khoảng 400 triệu USD nhờ âm nhạc, các chuyến lưu diễn và bản quyền hình ảnh. Bên cạnh đó, cô còn sở hữu cổ phần đáng kể tại Tidal, dịch vụ phát nhạc trực tuyến do Jay-Z sáng lập.■

CÂU CHUYỆN VĂN HÓA

Không chỉ là phong tục đơn thuần

● TÙNG QUANG

Tại Kỳ họp lần thứ 19 Uỷ ban liên Chính phủ Công ước 2003 về bảo vệ di sản văn hóa phi vật thể diễn ra tại Asunción, Cộng hòa Paraguay, Lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam của Việt Nam đã chính thức được ghi danh Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại. Hồ sơ Lễ hội Vía Bà hội tụ đủ 5 tiêu chí, là một trong những hồ sơ được đánh giá rất cao về chất lượng. Đây là thành quả của sự nỗ lực và phối hợp chặt chẽ trong thời gian qua của cộng đồng, đặc biệt là sự chỉ đạo tích cực và hiệu quả của Bộ VHTTDL.

Như vậy, sau 10 năm được Bộ VHTTDL đưa vào danh mục Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia, Lễ hội Vía Bà được lên ngôi "toàn cầu", trở thành Di sản văn hóa phi vật thể đại diện nhân loại thứ 16 của Việt Nam. Cùng với những bản đúc nổi trên chín đỉnh đồng ở Hoàng cung Huế, đây là di sản thứ hai trong năm của Việt Nam được UNESCO ghi danh. Đặc biệt, đây là Di sản văn hóa phi vật thể thứ hai của khu vực Nam Bộ (cùng với Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ) và là lễ hội truyền thống đầu tiên của đất phương Nam được đón nhận vinh dự này.

Phát biểu tại Lễ khai mạc Kỳ họp với sự tham dự của gần 1.000 đại biểu từ 120 quốc gia thành viên Công ước, các tổ chức phi chính phủ, các tổ chức văn hóa và các bên liên quan khác trên toàn cầu, Tổng giám đốc UNESCO Audrey Azoulay khẳng định: "Di sản văn hóa phi vật thể không chỉ là những phong tục đơn thuần mà di sản văn hóa phi vật thể là đại diện cho những nguồn lực mạnh mẽ để giải quyết những thách thức hiện nay".

Điều đó đúng với tính chất của Kỳ họp lần này. Không giống như danh sách di sản thế giới bao gồm các địa điểm được coi là quan trọng đối với nhân loại như Kim tự tháp Giza ở Ai Cập, được biết, danh hiệu Di sản văn hóa phi vật thể tại Kỳ họp này chỉ nêu tên các sản phẩm và tập quán của các nền văn hóa khác nhau xứng đáng được công nhận. Theo đó, các thành viên của Ủy ban UNESCO về bảo vệ di sản văn hóa nhân loại đã bỏ phiếu công nhận 45 tập quán và sản phẩm văn hóa trên khắp thế giới. Cùng với Lễ hội Vía Bà của Việt Nam, Tết Nguyên đán của Trung Quốc, nhiều loại ẩm thực "quốc hồn, quốc túy" của các quốc gia khác cũng đã được vinh danh như pho mát trắng Brazil, bánh mì sắn Caribe, xà phòng dầu ô liu Palestine, rượu sake Nhật Bản…

Đúng như phát biểu của Tổng Giám đốc UNESCO, đây không chỉ là những phong tục đơn thuần mà là đại diện cho những nguồn lực mạnh mẽ để giải quyết những thách thức hiện nay. Đối với Việt Nam, việc Lễ hội vía Bà được ghi danh ngay sau Quốc hội thông qua chủ trương đầu tư Chương trình Mục tiêu quốc gia về phát triển văn hóa giai đoạn 2025-2035 và Luật Di sản văn hóa (sửa đổi) vô cùng có ý nghĩa. Đó là thành quả của một quá trình, kiên định, kiên trì với những mục tiêu văn hóa lớn, vì sự nghiệp chung. Điều đó cũng khẳng định cộng đồng quốc tế đánh giá cao những thành tựu của Việt Nam trong việc bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa và đây cũng chính là một trong những đóng góp quan trọng của Việt Nam mà UNESCO đang thúc đẩy. Nhờ những thành tựu nổi bật trong nước mà tiếng nói của Việt Nam trên trường quốc tế ngày càng có trọng lượng. Ngược lại, việc ghi danh cũng sẽ tạo thêm nguồn lực cho bảo tồn và phát huy giá trị di sản, biến di sản thành tài sản trong việc hỗ trợ phát triển kinh tế theo hướng bền vững, bao trùm ở địa phương, cộng đồng dân cư. ■